

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
VERICA TRSTENJAK
esitatud 7. septembril 2010¹

Sisukord

I.	Sissejuhatus	I - 1661
II.	Õiguslik raamistik	I - 1662
	A. Liidu sätted ühise kalanduspoliitika valdkonnas	I - 1662
	1. Määrus nr 2847/93 ja määrus nr 2371/2002	I - 1662
	B. Hariliku tuuni rahvusvahelised kaitsemeetmed	I - 1666
	C. Liidu sätted hariliku tuuni püügi valdkonnas	I - 1667
	1. Määrus nr 1559/2007	I - 1667
	2. Määrus nr 40/2008	I - 1668
	3. Määrus nr 446/2008	I - 1668
	4. Määrus nr 530/2008	I - 1669
III.	Asjaolud, menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimused	I - 1671
IV.	Menetlus Euroopa Kohtus	I - 1673
V.	Poolte argumendid	I - 1674
	A. Esimene ja teine küsimus	I - 1674

1 – Algkeel: sloveeni.

B. Kolmas küsimus	I - 1675
C. Neljas küsimus	I - 1676
D. Viies küsimus	I - 1676
E. Kuues küsimus	I - 1677
F. Seitsmes ja kaheksas küsimus	I - 1677
G. Üheksas küsimus	I - 1678
H. Kümnes küsimus	I - 1679
VI. Kohtujuristi hinnang	I - 1679
A. Sissejuhatus	I - 1679
B. Esimene ja teine küsimus	I - 1680
1. Määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 sobivus vaidlustatud akti õigusliku alusena	I - 1681
2. Vaidlustatud määruse põhjenduste sobivus	I - 1684
C. Kolmas küsimus	I - 1686
D. Neljas ja viies küsimus	I - 1687
1. Enne püügikeelu kehtestamist püütud tuuni lossimise keelu proportsionaalsus	I - 1688
2. Kolmandate riikide lipu all sõitvate laevade püütud tuuni lossimise keelu proportsionaalsus	I - 1689
a) Hindamiskriteerium	I - 1689
b) Proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise hindamine	I - 1691
	I - 1659

i)	Meetme ilmselge ebasobivuse kontroll	I - 1691
ii)	Selle kontrollimine, kas meede on ilmselgelt vajalik	I - 1693
iii)	Ilmselge mittekohasuse kontroll	I - 1693
iv)	Järeldus	I - 1694
c)	Proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tagajärjed	I - 1694
E.	Kuues küsimus	I - 1695
1.	Hispaania laevade eristamine Kreeka, Itaalia, Prantsusmaa, Küprose ja Malta lipu all sõitvatest laevadest	I - 1695
a)	Küsimus Hispaania laevade ja teiste laevade eristamise põhjendatuse kohta	I - 1695
b)	Diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumise tagajärjed	I - 1699
2.	Määruses nr 530/2008 viidatud laevade eristamine teistest laevadest	I - 1700
F.	Seitsmes, kaheksas ja üheksas küsimus	I - 1701
1.	Kas määrus nr 530/2008 rikub tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet ja võistlevuse põhimõtet?	I - 1702
a)	Tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte oletatav rikkumine	I - 1702
b)	Võistlevuse põhimõtte oletatav rikkumine	I - 1702
i)	Võistlevuse põhimõtte järgimine liikmesriikide suhtes	I - 1703
ii)	Võistlevuse põhimõtte järgimine teiste huvitatud isikute suhtes	I - 1704

2. Kas määruse nr 2371/2002 artikkel 7 rikub tõhusa kohtuliku kaitse ja võistlevuse põhimõtet?	I - 1705
a) Tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte oletatav rikkumine	I - 1705
b) Võistlevuse põhimõtte oletatav rikkumine	I - 1706
G. Kümnes küsimus	I - 1707
VII. Ettepanek	I - 1709

I. Sissejuhatus

1. Käesolev kohtuasi kuulub ühise kalanduspoliitika valdkonda, mis pälvib Euroopa Liidus suurt tähelepanu ja mille osas esineb arvukalt vastukäivaid seisukohti. Käesolevas asjas, milles käsitletakse Malta esimest eelotsusetaotlust, tõstatatakse palju küsimusi komisjoni 12. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 530/2008 – millega kehtestatakse erakorralised meetmed Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres harilikku tuuni püüdvate seinerite suhtes² (edaspidi „määrus nr 530/2008” või „vaidlustatud määrus”)

– kehtivuse ja tõlgendamise kohta. Selle määrusega keelas komisjon harilikku tuuni (*Thunnus thynnus*, *thon rouge*, *bluefin tuna*, *Rote Thun*) püügi Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose, Malta ja Hispaania lipu all sõitvatele seineritele; samal ajal keelas ta harilikku tuuni lossimise, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutamise ja ümberlaadimise. Malta äriühing AJD Tuna, kes tegutseb harilikku tuuni kasvatamise ja nuumamise sektoris, algatas oma tegevuse keelamise tõttu Malta kohtus menetluse, milles esitati EÜ artikli 234³ alusel Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused määruse nr 530/2008 kehtivuse ja tõlgendamise kohta.

2 – ELT L 155, 13.6.2008, lk 9.

3 – Alates 1. detsembrist 2009, kui jõustus Lissaboni leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut ja mis allkirjastati 13. detsembril 2007 Lissabonis (ELT C 306, 17.12.2007, lk 1), reguleerib eelotsusemenetlust Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikkel 267.

2. Äriühing AJD Tuna vaidlustas määruse nr 530/2008 ka Üldkohtus,⁴ kuid see menetlus on praegu Euroopa Kohtu põhikirja artikli 54 kolmanda lõigu alusel peatatud kuni Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni käesolevas kohtuasjas. Sarnases kohtuasjas on samuti peatatud Üldkohtus pooleli olev menetlus, milles Itaalia on vaidlustanud sama määruse.⁵ Määruse nr 530/2008 vaidlustasid Üldkohtus ka 17 Itaalia äriühingut, kuid nende hagid jäeti vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.⁶

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu sätted ühise kalanduspoliitika valdkonnas

1. Määrus nr 2847/93 ja määrus nr 2371/2002

3. Käesolevas asjas on olulised eelkõige kaks Euroopa Liidu õigusakti

4 – Hagi kohtuasjas T-329/08: AJD Tuna vs. komisjon, esitatud 12. augustil 2008.

5 – Hagi kohtuasjas T-305/08: Itaalia vs. komisjon, esitatud 11. augustil 2008.

6 – Vt 30. novembri 2009. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-313/08–T-318/08 ja T-320/08–T-328/08: Veromar di Tudi-sco Alfio & Salvatore jt vs. komisjon.

ühise kalanduspoliitika valdkonnas: nõukogu 12. oktoobri 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 2847/93, millega luuakse ühise kalanduspoliitika suhtes rakendatav kontrollisüsteem⁷ (edaspidi „määrus nr 2847/93”) ja nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2371/2002 ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta⁸ (edaspidi „määrus nr 2371/2002”).

4. Määruse nr 2847/93 põhjenduses 23 on märgitud, et kui liikmesriigi kvoot või liikmesriigi lubatud kogupüük (edaspidi „TAC”) on ammendatud, tuleb kalapüük komisjoni otsusega keelata. Vastavalt põhjendusele 24 tuleb kalapüügi lõpetamise korral TAC-i ammendamise tõttu liikmesriigile, kes ei ole ammendanud oma kvooti või temale eraldatud osa kalavarust või kalavarude rühmast, hüvitada talle tekitatud kahju ning selleks on tarvis ette näha hüvitussüsteem.

5. Määruse nr 2847/93 artikli 21 lõigetes 2 ja 3 on sätestatud:

„2. Iga liikmesriik määrab kindlaks kuupäeva, millest alates selle liikmesriigi lipu all sõitvate või selle liikmesriigi registrisse kantud kalalaevade püütud, kvoodiga reguleeritava varu või varude rühmaga seotud saakidele

7 – EÜT L 261, 20.10.1993, lk 1; ELT eriväljaanne 04/02, lk 70.

8 – EÜT L 358, 31.12.2002, lk 59; ELT eriväljaanne 04/05, lk 460.

kehtestatud kvoot loetakse kõnesoleva varu või varude rühma osas ammendatuks. Kõnealuselt kuupäevast alates keelab liikmesriik selliste kalalaevadele ajutiselt nii kõnesoleva kalavaru või kalavarude rühmaga seotud püügi kui ka pärast kõnealuselt kuupäeva püütud kala pardale jätmise, ümberlaadimise ja lossimise ning otsustab, millise kuupäevani on saakide ümberlaadimised ja lossimised ning lõplik deklareerimine lubatud. Kõnealuselt meetmest teatatakse viivitamata komisjonile, kes informeerib sellest teisi liikmesriike.

3. Pärast vastavalt lõikele 2 või omal algatusel toimunud teatamist määrab komisjon tema käsutuses oleva info põhjal kindlaks kuupäeva, millest alates loetakse, et TAC-i, kvoodi või muude koguseliste piirangute abil reguleeritavasse varusse või varude rühma kuuluvad saagid, mis on püütud mis tahes liikmesriigi lipu all sõitvate või mis tahes liikmesriigi registrisse kantud kalalaevade poolt, on ammendanud kõnealusele liikmesriigile või, olenevalt juhtumist, ühendusele eraldatud kvoodi, püüginormi või püügiosa.

Pärast esimeses lõigus märgitud olukorrale hinnangu andmist teatab komisjon asjaomastele liikmesriikidele kalapüügi võimalikust peatamisest seoses TAC-i ammendamisega.

Esimeses lõigus nimetatud kuupäevast alates keelab lipuliikmesriik tema lipu all sõitvatele

kalalaevadele ajutiselt nii kõnesoleva kalavaru või kalavarude rühmaga seotud püügi kui ka pärast kõnealuselt kuupäeva püütud kala pardale jätmise, ümberlaadimise ja lossimise ning otsustab, millise kuupäevani on püügi ümberlaadimine ja lossimine ning lõplik deklareerimine lubatud. Kõnealuselt meetmest teatatakse viivitamata komisjonile, kes teatab sellest teistele liikmesriikidele”.

6. Vastavalt määruse nr 2371/2002 artiklile 2 (Eesmärgid):

„1. Ühine kalanduspoliitika tagab vee-elusressursside kasutamise säästvates majandus-, keskkonna- ja sotsiaalsetes tingimuses. Selleks kohaldab ühendus vee-elusressursside kaitseks ja säilitamiseks kavandatud meetmete võtmisel ettevaatusprintsipi, et sätestada nende säästev kasutamine ning võimalikult vähendada kalanduse mõju mere ökosüsteemidele. Eesmärgiks seatakse ökosüsteemil põhineva lähenemisviisi järkjärguline rakendamine kalapüügi korralduses. Eesmärgiks seatakse töhusa kalapüügi toetamine majanduslikult elujõulises ja konkurentsivõimelises kala- ja akvakultuurimajanduses, pakkudes rahuldavat elatustaset nendele, kes sõltuvad kalandusest, ning võttes arvesse tarbijate huve.

2. Ühises kalanduspoliitikas juhitudakse järgmistest hea juhtimistava põhimõtetest:

a) vastutuse selge määratlemine ühenduse, riigi ja kohalikul tasandil;

2. Taastamiskavade eesmärk on tagada, et varud taastuksid ohututes bioloogilistes piirides.

[...].”

b) otsuste tegemise protsess, mille aluseks on usaldusväärsed teaduslased nõuanded, mis annavad õigeaegseid tulemusi;

8. Vastavalt määruse nr 2371/2002 artiklile 7 (Komisjoni erakorralised meetmed):

c) sidusrühmade laialdane kaasamine poliitika kõigil etappidel kontseptsioonist rakendamiseni;

d) kokkusobivus ühenduse muu poliitikaga, eeskätt keskkonnakaitse-, sotsiaal-, regionaal-, arengu-, tervishoiu- ja tarbijakaitsepoliitikaga.”

„1. Kui on tõendeid, et vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimist ähvardab kalapüügist tulenev tõsine ning viivitamatut reageerimist nõudev oht, võib komisjon liikmesriigi põhjendatud taotluse korral või omal algatusel kehtestada erakorralised meetmed, mis ei kesta üle kuue kuu. Komisjon võib uue otsusega erakorralisi meetmeid pikendada kuni kuue kuu võrra.

7. Määruse nr 2371/2002 artiklis 5 (Taastamiskavad) on sätestatud:

„1. Nõukogu võtab esimeses järjekorras vastu taastamiskavad selle püügi kohta, kus kasutatakse varusid, mis jäävad ohututest bioloogilistest piiridest väljapoole.

2. Liikmesriik esitab taotluse samaaegselt komisjonile, teistele liikmesriikidele ja asjaomastele piirkondlikele nõuandekomisjonidele. Need võivad esitada oma kirjalikud märkused komisjonile viie tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest.

Komisjon teeb otsuse 15 tööpäeva jooksul alates lõikes 1 nimetatud taotluse saamisest.

4. Nõukogu määrab kindlaks kolmandate riikide kasutada olevad kalapüügivõimalused ühenduse vetes ning jaotab kõnealused võimalused kõigi kolmandate riikide vahel.

[...]”

9. Määruse nr 2371/2002 artiklis 20 (Kalapüügivõimaluste jaotamine) on sätestatud:

5. Liikmesriigid võivad pärast komisjoni teavitamist omavahel vahetada kõik nendele eraldatud kalapüügivõimalused või osa neist”.

„1. Nõukogu otsustab komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega püügi-piirangute ja/või püügikoormuse piirangute ning kalapüügivõimaluste jaotamise üle liikmesriikide vahel ning kõnealuste piirangute-ga seotud tingimuste üle. Püügivõimalused jaotatakse liikmesriikide vahel nii, et kõikide-le liikmesriikidele oleks tagatud kõikide varu-de ja kalastustegevuse suhteline stabiilsus.

10. Vastavalt määruse nr 2371/2002 artikli-le 26 (Komisjoni kohustused):

„1. Ilma et see piiraks komisjonile asutamislepinguga pandud kohustusi, hindab ja kontrollib komisjon, kuidas liikmesriigid kohal-davad ühise kalanduspoliitika eeskirju, ning hõlbustab liikmesriikidevahelist kooskõlasta-mist ja koostööd.

2. Kui ühendus määrab kindlaks uued kala-püügivõimalused, otsustab nõukogu iga liikmesriigi huvisid arvesse võttes nende võima-luste jaotamise üle.

2. Kui on tõendeid, et ühise kalanduspoliiti-ka kohaldamisel ei täideta kaitse-, kontrolli-, inspekteerimis- või sanktsioonide rakenda-mise eeskirju ning see võib nii tõsiselt ohusta-da vee-elusressursside säilimist või ühenduse kontrolli- ja sanktsioonide rakendamise süs-teemi tõhusat toimimist, et sellega seoses tu-leb kiiresti tegutseda, teeb komisjon oma jä-reldused asjaomasele liikmesriigile kirjalikult teatavaks ning määrab vähemalt 15 tööpäeva pikkuse tähtaja, mille jooksul liikmesriik võib

3. Iga liikmesriik otsustab, mis meetodil ta liikmesriigile ühenduse õiguse alusel määratud kalapüügivõimalused oma lipu all sõitva-te laevade vahel jaotab. Kõnealune liikmesriik teeb jaotamismeetodi komisjonile teatavaks.

eeskirjade täitmist tõendada ja esitada oma seisukohad. Komisjon võtab arvesse liikmesriigi märkused iga meetme puhul, mis komisjon võib võtta lõike 3 alusel.

3. Kui on tõendeid, et kalapüük teatavas geograafilises piirkonnas võib tõsiselt ohustada vee-elusressursside säilimist, võib komisjon võtta tarvitusele ennetusabinõud.

Kõnealused abinõud on proportsionaalsed ohuga, mis võib vee-elusressursside säilimist tõsiselt ähvardada.

Ennetusabinõud kehtestatakse kuni kolmeks nädalaks. Neid võib artikli 30 lõikega 2 ettenähtud korras tehtud otsusega pikendada maksimaalselt kuue kuuni, kui see on vee-elusressursside kaitseks vajalik.

Abinõude rakendamine lõpetatakse niipea, kui komisjon leiab, et oht on möödas.

4. Kui liikmesriigi kvoot, püüginorm või püügiosa loetakse ammendatuks, võib komisjon kasutada oleva teabe põhjal kalapüügi viivitamata lõpetada.

[...].”

I - 1666

B. *Hariliku tuuni rahvusvahelised kaitsemeetmed*

11. Atlandi ookeanis tuuni säilitamiseks sõlmiti 14. mail 1966 rahvusvaheline Atlandi tuunikala kaitse konventsioon, mis jõustus 21. märtsil 1969 (edaspidi „tuunikala kaitse konventsioon”)⁹. Selle konventsiooni peamine eesmärk on teha koostööd nende kalade populatsioonide hoidmisel sellisel tasemel, mis lubab maksimaalset tasakaalustatud püüki toiduks ja muul otstarbel. Konventsiooni elluviimiseks moodustasid lepinguosalisel Rahvusvahelise Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjoni (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas, edaspidi „ICCAT”)¹⁰, mis võib teaduslikele tõenditele toetudes anda soovitusi, mille eesmärk on hoida konventsiooniga reguleeritavas piirkonnas püütava tuunikala ja sellele lähedaste liikide populatsioonid niisugusel tasemel, mis võimaldab maksimaalset püüki.¹¹

12. Ühendus ühines selle konventsiooniga nõukogu 9. juuni 1986. aasta otsuse 86/238/EMÜ (ühenduse ühinemise kohta rahvusvahelise Atlandi tuunikala kaitse konventsiooniga, mida muudeti Pariisis 10. juulil

9 – Selle konventsiooni tekst on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas L 162, 18.6.1986, lk 34.

10 – Tuunikala kaitse konventsiooni III artikli lõige 1.

11 – Tuunikala kaitse konventsiooni VIII artikli lõike 1 punkt a.

1984. aastal alla kirjutatud konventsiooni osalisriikide täievoliliste esindajate konverentsi lõppaktile lisatud protokolliga)¹² alusel.

– 2009. aastal: 27 500 tonni,

– 2010. aastal: 25 500 tonni.

C. Liidu sätted hariliku tuuni püügi valdkonnas

[...]"

1. Määrus nr 1559/2007

13. Tuunikala kaitsmiseks võttis liit vastu nõukogu 17. detsembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1559/2007, millega kehtestatakse Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres hariliku tuuni varude taastamise mitmeaastane kava ja muudetakse määrust (EÜ) nr 520/2007¹³ (edaspidi „määrus nr 1559/2007“).

15. Määruse nr 1559/2007 artiklis 4 on ette nähtud:

„1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et tagada oma laevade ja mõrdade püügikoormuse vastavus selle liikmesriigi kasutada olevatele hariliku tuuni püügi võimalustele Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres.

14. Määruse nr 1559/2007 artiklis 3 on sätestatud:

„Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres elutseva hariliku tuuni lubatud kogupüük, mille on ICCAT kehtestatud konventsiooniosalistele, on järgmine:

2. Iga liikmesriik koostab harilikku tuuni Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeresel püüdvatele laevadele ja mõrdadele iga-aastased püügikavad. Liikmesriigid, kelle hariliku tuuni kvoot on väiksem kui 5% ühenduse kvoodist, võivad vastu võtta erimeetodi oma püügikavas kvoodi haldamiseks ning sellisel juhul ei kohaldata lõike 3 sätteid.

– 2008. aastal: 28 500 tonni,

12 – EÜT L 162, 18.6.1986, lk 33; ELT eriväljaanne 04/01, lk 205.
13 – ELT L 340, 22.12.2007, lk 8.

[...]"

16. Vastavalt määruse nr 1559/2007 artikli 5 lõikele 2:

– Hispaania: 5 378,76 tonni,

– Prantsusmaa: 5 306,73 tonni,

„Hariliku tuuni püük seinloodaga on Atlandi ookeani idaosas ja Vahemerel keelatud 1. juulist 31. detsembrini.”

– Itaalia: 4 188,77 tonni,

– Malta: 343,54 tonni,

2. Määrus nr 40/2008

– Portugal: 506,06 tonni,

– muud liikmesriigid: 60 tonni.

17. Nõukogu 16. jaanuari 2008. aasta määruses (EÜ) nr 40/2008, millega määratakse 2008. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügivõimalused ning lisatingimused, mida kohaldatakse ühenduse vetes ning ühenduse kalalaevade suhtes püügipiirangutega vetes¹⁴ (edaspidi „määrus nr 40/2008”), on kehtestatud teatud liiki kalade lubatud kogupüük, mis on jaotatud liikmesriikide vahel. Vastavalt selle määruse ID lisale määrati hariliku tuuni püügikvoodiks 2008. aastaks liidus 16 210,75 tonni, mis jaotati erinevate liikmesriikide vahel järgmiselt:

– Küpros: 149,44 tonni,

– Kreeka: 277,46 tonni,

18. Lubatud kogupüügiks (*Total Allowable Catch*, TAC) Atlandi ookeani püügipiirkonnas ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres määrati 2008. aastaks 28 500 tonni.

3. Määrus nr 446/2008

19. 2008. aastaks määrusega nr 40/2008 kindlaks määratud kvoote muudeti hiljem komisjoni 22. mai 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 446/2008, millega kohandatakse 2008. aastal teatavaid hariliku tuuni kvoote vastavalt nõukogu määruse (EMÜ) nr 2847/93 (millega luuakse ühise kalanduspoliitika suhtes rakendatav kontrollisüsteem) artikli 21 lõikele 4¹⁵ (edaspidi „määrus nr 446/2008”). See määrus võeti vastu seetõttu, et Prantsusmaa

14 – ELT L 19, 23.1.2008, lk 1.

15 – ELT L 134, 23.5.2008, lk 11.

ja Itaalia ületasid 2007. aastal hariliku tuuni püügikvoote. Nendele riikidele 2008. aastaks eraldatud kvote vähendati ning vähendatud kogused jaotati Kreeka, Hispaania, Küprose, Malta ja Portugali vahel.

22. Määruse nr 530/2008 põhjendustes 6, 7 ja 8 on märgitud:

20. Erinevatele liikmesriikidele kohandatud kvoodid määrati 2008. aastaks järgmiselt:

- Küpros: 303,54 tonni,
- Kreeka: 477,46 tonni,
- Hispaania: 5 428,46 tonni,
- Prantsusmaa: 4 894,19 tonni,
- Itaalia: 4 162,71 tonni,
- Malta: 365,44 tonni,
- Portugal: 518,96 tonni,
- muud liikmesriigid: 60 tonni.

„(6) Olemasoleva teabe ja komisjoni inspektorite asjaomasesse liikmesriikidesse toimunud lähetustelt saadud andmete põhjal loetakse Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatele või nendes riikides registreeritud seineritele 2007. aastaks eraldatud hariliku tuuni püügivõimalused Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres ammandatuks 2008. aasta 16. juunil ning Hispaania lipu all sõitvatele või selles riigis registreeritud seineritele eraldatud sama kalavaru püügivõimalused loetakse ammandatuks 2008. aasta 23. juunil.

4. Määrus nr 530/2008

21. Määrus nr 530/2008 võeti vastu määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel.

(7) Rahvusvahelise Atlandi Tuunikaitse Komisjoni teaduskomitee (ICCAT) käsitleb laevastiku liigset püügivõimsust peamise tegurina, mis võib põhjustada Ida-Atlandi ja Vahemere hariliku tuuni varude hävimise. Laevastiku liigse püügivõimsusega kaasneb suur oht püüda rohkem, kui lubatud. Lisaks sellele on ühe seineri päevane püügisuutlikkus nii suur, et lubatud püüginormid võib saavutada või ületada

väga kiiresti. Nimetatud asjaolude tõttu kujutab kõnealuse laevastiku ülepüük endast tõsist ohtu hariliku tuuni varude säilimisele.

sumpadesse paigutamine, ümberlaadimine, üleandmine või lossimine.

Artikkel 2

- (8) Komisjon on hoolikalt jälginud asjakohastes ühenduse eeskirjades sätestatud kõikide nõuete järgimist liikmesriikides 2008. aasta hariliku tuuni püügihooaja jooksul. Komisjoni käsutuses olev ja komisjoni inspektorite kogutud teave näitab, et asjaomased liikmesriigid ei ole taganud määruses (EÜ) nr 1559/2007 sätestatud nõuete täielikku järgimist”.

Hispaania lipu all sõitvatel või selles riigis registreeritud seineritel keelatakse hariliku tuuni püük Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres alates 23. juunist 2008.

23. Määruse nr 530/2008 artiklites 1, 2 ja 3 on sätestatud:

Alates nimetatud kuupäevast keelatakse ka kõnealuste laevade püütud kalavarude pardal hoidmine, nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutamine, ümberlaadimine, üleandmine või lossimine.

„Artikkel 1

Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatel või nendes riikides registreeritud seineritel keelatakse hariliku tuuni püük Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres alates 16. juunist 2008.

Artikkel 3

1. Alates 16. juunist 2008, arvestades teises lõikes sätestatud, ei luba ühenduse ettevõtjad Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres seinerite püütud harilikku tuuni ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ega ümber laadida.

Alates nimetatud kuupäevast keelatakse ka kõnealuste laevade püütud kalavarude pardal hoidmine, nuumamiseks või kasvatamiseks

2. Hispaania lipu all sõitvate või selles riigis registreeritud seinerite Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püütud harilikku tuuni lubatakse ühenduse vetes või

sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida kuni 23. juunini 2008.”

24. Määrus nr 530/2008 jõustus 13. juunil 2008.

26. Komisjon võttis 2008. aasta kalapüügi- hooajal vastu määruse nr 530/2008, millega kehtestati erakorralised meetmed Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres hariliku tuuni seinnoodaga püüdmise suhtes. Selle määrusega keelati hariliku tuuni püük Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatel seineritel alates 16. juunist 2008 ja Hispaania lipu all sõitvatel seineritel alates 23. juunist 2008. Maltas keelas põllumajandusministeeriumi juures tegutsev põllumajandus- ja kalandusdirektor (edaspidi „põllumajandus- ja kalandusdirektor”) hagejal hariliku tuuni ostmise ja importimise tema kasvatamis- ja nuumamistegevuse jaoks. Keeld, mille põllumajandus- ja kalandusdirektor talle kehtestas, ei puudutanud ainult ühenduse vetes püütud tuuni, vaid vastupidi ka harilikku tuuni, mille on ühenduse vetest väljaspool püüdnud kolmandate riikide lipu all sõitvad seinerid.

III. Asjaolud, menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimused

25. Hagejaks olev äriühing AJD Tuna Ltd, kelle asukoht on Malta, tegutseb tuuni kasvatamise ja nuumamise sektoris. Talle kuulub kaks kalakasvatust, mis on mõeldud tuuni kasvatamiseks ja nuumamiseks. Üks kahest kalakasvatusest on 2500-tonnise, teine 800-tonnise võimsusega. Hageja põhitegevus on Vahemerest elusana püütud hariliku tuuni ostmine, selle kasvatamine ja nuumamine ning selle müümine ettevõtjatele ühenduses või väljaspool seda. Kasvatamis- ja nuumamistegevuse, millega kaebaja tegeleb, on heaks kiitnud ICCAT, kes andis talle loa osta oma kasvatamis- ja nuumamistegevuse jaoks iga-aastase kvoodi 3200 tonnile harilikule tuunile.

27. Kuni 16. juunini 2008 ostis kaebaja 465 500 kilo harilikku tuuni ning talle eraldatud kvoodi saavutamiseks pidi ta seda veel ostma 1 369 829 kilo. Määruse nr 530/2008 artiklist 3 tuleneva keelu tõttu ei saanud ta ülejäänud osa talle eraldatud hariliku tuuni kvoodist osta isegi väljaspool ühendust harilikku tuuni püüdvatelt kaluritelt. Seetõttu

esitas ta eelotsusetaotluse esitanud kohtule põllumajandus- ja kalandusdirektori peale hagi kahju hüvitamiseks.

(EÜ) nr 446/2008 artiklil 1 ja komisjoni 20. detsembri 2002. aasta määruse nr 2371/2002 artiklil 2?

28. Neil asjaoludel otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus 4. juuni 2009. aasta määrusega menetluse peatada ja esitada EÜ artikli 234 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna see on vastuolus EÜ artikliga 253, sest selle artiklites 1, 2 ja 3 sätestatud erakorraliste meetmete võtmist ei ole piisavalt põhjendatud ja selles ei ole antud piisavalt selget ülevaadet nimetatud meetmete võtmise aluseks olevatest kaalutlustest?
2. Kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna see on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 2371/2002 artikli 7 lõikega 1, sest selle põhjendustes ei ole piisavalt tõendatud i) kalapüügist tuleneva ja vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimist ähvardava tõsise ohu olemasolu ega ii) vajadust võtta viivitamata meetmeid?
3. Kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna võetud meetmetega rikutakse ühenduse ettevõtjate, näiteks hageja õiguspärasest ootust, mis põhineb komisjoni 22. mai 2008. aasta määruse (EÜ) nr 446/2008 artiklil 1 ja komisjoni 20. detsembri 2002. aasta määruse nr 2371/2002 artiklil 2?
4. Kas komisjoni määruse (EÜ) nr 530/2008 artikkel 3 on kehtetu, kuna see on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, sest see tähendab, et i) ükski ühenduse ettevõtja ei tohi lossida või nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutada isegi seda tuuni, mis on püütud varem ja on seega komisjoni määrusega nr 530/2008 täielikult kooskõlas, ja ii) ükski ühenduse ettevõtja ei tohi nimetatud toiminguid sooritada tuuniga, mille püüdnud laevad ei sõida mõne komisjoni määruse nr 530/2008 artiklis 1 nimetatud liikmesriigi lipu all, isegi kui tuun on püütud vastavalt rahvusvahelise Atlandi tuunikaitse konventsiooniga kehtestatud kvootidele?
5. Kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna see on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, sest komisjon ei tõendanud, et meede, mille ta kavatses võtta, aitab kaasa tuunivarude taastumisele?

6. Kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna sellega kehtestatud säted ei ole mõistlikud ja on riikkondsuse alusel diskrimineerivad EÜ artikli 12 tähenduses, sest nimetatud määruses eristatakse Hispaania lipu all sõitvaid seinereid Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatest seineritest ning nimetatud kuut liikmesriiki teistest liikmesriikidest?

7. Kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna ei ole järgitud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 kaitstavaid õiguspõhimõtteid, sest huvitatud isikutele ega liikmesriikidele ei antud võimalust esitada enne otsuse vastuvõtmist kirjalikke märkusi?

8. Kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna ei ole järgitud ühenduse õiguse üldpõhimõtteks olevat võistlevuse põhimõtet (*audi alteram partem*), sest huvitatud isikutele ega liikmesriikidele ei antud võimalust esitada enne otsuse vastuvõtmist kirjalikke märkusi?

9. Kas komisjoni määruse (EÜ) nr 2371/2002 artikli 7 lõige 2 on kehtetu,

kuna ei ole järgitud ühenduse õiguse üldpõhimõtteks olevat võistlevuse põhimõtet (*audi alteram partem*) ja/või Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 kaitstavaid õiguspõhimõtteid, ning kas komisjoni määrus (EÜ) nr 530/2008 on kehtetu, kuna see võeti vastu nõukogu määruse (EÜ) nr 2371/2008 alusel?

10. Kui Euroopa Kohus otsustab, et määrus nr 530/2008 on kehtiv, kas siis nimetatud määrust tuleks tõlgendada nii, et selle artikliga 3 võetud meetmed keelavad ühenduse ettevõtjatel ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida ka harilikku tuuni, mille on Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püüdnud kolmandate riikide lipu all sõitvad seinerid?"

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

29. Eelotsusetaotlus saabus Euroopa Kohtusse 17. juunil 2009. Kirjalikus menetluses esitasid oma kirjalikud märkused äriühing AJD

Tuna, Malta, Kreeka ja Itaalia valitsus ning nõukogu ja komisjon. Äriühingu AJD Tuna, Kreeka ja Itaalia valitsuse, nõukogu ning komisjoni esindajad esitasid suulised märkused ja vastasid Euroopa Kohtu küsimustele 20. mai 2010. aasta kohtuistungil.

põhjuseid. Põhjendamiskohustus on seda olulisem, et määrus nr 530/2008 sisaldab erakorralisi meetmeid, mille võib vastu võtta ainult erandlikel asjaoludel. Komisjon peaks täpselt tõendama hariliku tuuni säilimisele avalduva tõsise ohu esinemist ja viivitamatute meetmete vajalikkust. Nende poolte hinnangul ei õigusta lihtsalt kvootide ammendamisele viitamine erakorralisi meetmeid.

V. Poolte argumendid

A. Esimene ja teine küsimus

30. Esimene ja teine eelotsuse küsimus puudutavad seda, kas määrus nr 530/2008 on piisavalt põhjendatud.

31. *Äriühing AJD Tuna ning Malta, Kreeka ja Itaalia valitsus* leiavad, et määrus nr 530/2008 ei ole piisavalt põhjendatud. Määruse põhjendustes on esitatud komisjoni käsutuses olnud teave, ilma et seda täpsustataks või selgitataks. Selle teabe ebatäpsuse tõttu ei olnud huvitatud isikutel võimalik mõista määruse vastuvõtmise faktilisi

32. *Komisjon* leiab, et määrus nr 530/2008 on piisavalt põhjendatud Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika¹⁶ tähenduses. Komisjoni hinnangul sisaldavad määruse põhjendused vaieldamatult selgeid põhjendusi, mille alusel ta määras hariliku tuuni seinnoodaga püügi enneaegse peatamise. Määruse põhjendustes on viidatud õiguslikule alusele, püügikvootide ületamise ohule ja määrusest nr 1559/2007 tulenevate kohustuste rikkumisele liikmesriikide poolt. Põhjendamiskohustus ei tähenda, et tuleb esitada komisjoni tuvastatud kõikide tehniliste ja teaduslike andmete üksikasjad. See põhjendamiskohustus ei tohi ka ohustada määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 kohase menetluse mõtet.

16 – Komisjon viitab sellega seoses 25. oktoobri 2001. aasta otsusele kohtuasjas C-120/99: Itaalia vs. nõukogu (EKL 2001, lk I-7997, punktid 28 ja 29).

33. Komisjon rõhutab, et määruse nr 530/2008 artiklis 3 kehtestatud hariliku tuuni lossimise keeld oli vajalik seinnoodaga püügi keelu tugevdamiseks. Ta möönab siiski, et ta oleks võinud püügikeelu meetme võtta sama hästi nii määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel kui ka selle määruse artikli 26 alusel. Komisjon kinnitab, et ta alustas kõnealuste meetmete võtmise menetlust kõigepealt määruse nr 2371/2002 artikli 26 lõike 2 alusel, kuid otsustas hiljem võtta erakorralised meetmed selle määruse artikli 7 lõike 1 alusel.

34. Tõsise ohu esinemise tõendamise osas märgib komisjon, et ta peab käesolevas asjas tegutsema kooskõlas määruse nr 2371/2002 artiklis 2 nimetatud ettevaatusprintsibiiga ning seega lähtuvalt ohu või riski esinemisest, mitte kindlast olukorrast.

B. Kolmas küsimus

35. Kolmanda küsimusega soovib eelotsuse- taotluse esitanud kohus teada, kas vaidlustatud määrus rikub nende ettevõtjate õiguspä- rast ootust, kellele olid 2008. aastaks kvoodid eraldatud.

36. *Äriühing AJD Tuna* rõhutab, et kaluritega lepingute sõlmimisel lähtus ta liikmesriikidele eraldatud kvootidest. Tema sõnul rikkus komisjon tema õiguspä- rast ootust hariliku tuuni püügi ootamatu peatamisega, vaatama- ta sellele, et kvote ei olnud veel saavutatud. Ta leiab lisaks, et komisjonil puudub pädevus keelata ettevõtjate tegevus, mis puudutab ka- lade püügile järgnevat aega.

37. *Itaalia valitsus* leiab, et kuigi määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 kohaldamise tingimused olid täidetud, ei saa õiguspä- rane ootus takistada vaidlustatud määruse kehtivust.

38. *Komisjon* rõhutab, et äriühing AJD Tuna ei ole kunagi saanud vähimatki tagatist, et kalurid, kellega ta sõlmis lepingud, püüavad tuuni tingimata talle eraldatud koguses. Li- saks on alati võimalus peatada hariliku tuuni püük kvootide ammendamise või vee-elus- ressursside säilimisele avalduva tõsise ohu korral. Komisjon loetleb selliseid meetmeid sisaldavaid mõningaid määrusi.

C. Neljas küsimus

39. Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas vaidlustatud määrus rikub proportsionaalsuse põhimõtet, kuna see määrus keelab esiteks tuuni lossimise või nuumamiseks ja kasvatamiseks sumpadesse paigutamise ja seda ka enne 16. juunit 2008 püütud tuuni puhul ning teiseks keelab see määrus kõnealuse tegevuse ka seoses laevadega, mida ei ole nimetatud määruse nr 530/2008 artiklis 1, ja vaatamata sellele, et tuun on püütud kooskõlas tuunikala kaitse konventsioonis kehtestatud kvootidega.

40. *Äriühing AJD Tuna* leiab, et vaidlustatud määrus ei ole kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kuna selles ei ole ette nähtud tasakaalu keskkonnakaitse nõude ja selle nõude vahel, mille kohaselt ei tohi ettevõtjate huve ülemäära riivata. Komisjon taotles vaidlustatud määrusega üksnes keskkonnakaitse huvi, võtmata arvesse ettevõtjate huve.

41. *Kreeka ja Itaalia valitsus* leiavad, et keelumeede on harilikku tuuni varude säilitamise eesmärgi suhtes ebaproportsionaalne. See on ebaproportsionaalne ka, arvestades asjaolu, et Hispaania kaluritel oli võimalik kalastada veel seitsme lisapäeva jooksul.

42. *Komisjon* rõhutab, et määruse nr 530/2008 artikli 3 sõnastus ei ole päris sobilik ning see määrus puudutab ainult tuuni, mis on *püütud* pärast 16. juunit 2008 või 23. juunit 2008. Niisugune tõlgendus on määruse muude sätete sisu arvestades õigustatud. Komisjon märgib lisaks, et määruse nr 530/2008 artiklis 3 kehtestatud keeld puudutab ka laevu, mis sõidavad muude kui määruse artiklites 1 ja 2 nimetatud riikide lipu all. Keeld ei ole tema hinnangul ebaproportsionaalne, kuna komisjoni käsutuses oli teave, et kolmandate riikide laevade kvoodid hakkasid samuti ammenduma ning et need laevad ei olnud järginud ICCAT soovitusi.

D. Viies küsimus

43. Viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määrus nr 530/2008 rikub proportsionaalsuse põhimõtet, kuna komisjon ei tõendanud, et meede, mille ta kavatses võtta, aitab kaasa tuuni-varude taastumisele.

44. *Äriühing AJD Tuna* leiab, et sellise harilikku tuuni lossimise ja sumpadesse paigutamise keeld, mis oli juba püütud või mille püüdsid muude kui vaidlustatud määruse artiklis 1

nimetatud riikide lipu all sõitvad laevad, ei mõjuta hariliku tuuni varude kaitset. Komisjon ei tõendanud, et vaidlustatud määruses sisalduva keelu puudumise korral kahjustaks tõsiselt hariliku tuuni varusid.

Hispaania laevade ja teiste liikmesriikide laevade jaoks ette nähtud erinevad kuupäevad.

45. *Malta valitsus* rõhutab, et keelul ei olnud hariliku tuuni varude säilitamise toimet, kuna see ei mõjuta kalurite tegevust väljaspool ühendust.

48. *Äriühing AJD Tuna ja Kreeka valitsus* on arvamusel, et Hispaania ja teiste liikmesriikide laevade eristamine ei ole õigustatud. Niisugune eristamine on seda vähem õigustatud, kui võtta arvesse komisjoni meetmete erakorralisust. Kui meede oleks erakorraline ja vajalik hariliku tuuni varude tagamiseks, ei oleks õigustatud see, et Hispaania laevad võisid harilikku tuuni püüda hiljemgi ja täiendava nädala vältel seda maha laadida.

46. *Komisjon* märgib, et hariliku tuuni varude taastamine tagatakse TAC-süsteemi ja ICCAT kehtestatud kvootidega. Selle tagamiseks, et kvote 2008. aastal ei ületataks, võttis ta meetme, mille toime on varude säilitamine.

49. *Komisjon* rõhutab, et laevade arvu ja Hispaaniale eraldatud kvoodi suhet arvestades oli Hispaania laevade olukord teistest laevadest erinev. Nende laevade puhul ei olnud ohtu, et kvoot ületatakse enne 23. juunit 2008.

E. *Kuuks küsimus*

47. Kuuenda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus peamiselt teada, kas vaidlustatud määrus rikub riikkondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet, kuna selles määruses on keelu jõustumiseks

F. *Seitsmes ja kaheksas küsimus*

50. Seitsmenda ja kaheksanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas rikutud on Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 47 ja võistlevuse põhimõtet,

kuna huvitatud isikutel ning liikmesriikidel puudus vähimgi võimalus esitada enne otsuse vastuvõtmist kirjalikke märkusi.

G. Üheksas küsimus

51. *Äriühing AJD Tuna* leiab, et ta oleks tulnud enne vaidlustatud määruse vastuvõtmist ära kuulata; komisjon rikkus seega võistlevuse põhimõtet ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 47.

52. *Itaalia valitsus* tõdeb, et komisjon pidi meetmed võtma määruse nr 2371/2002 artikli 26 alusel, mis sisaldab liikmesriikide teavitamise süsteemi. Määruse artikli 7 lõikes 1 sätestatud menetlust kohaldades rikkus komisjon harta artiklit 47 ning võistlevuse põhimõtet.

53. *Komisjon ja nõukogu* rõhutavad, et määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõikes 1 ei ole ette nähtud huvitatud isikute ärakuulamist. Nad märgivad, et harta artikkel 47 reguleerib õigust õiglasele kohtulikule arutamisele ning seda ei saa käesoleval juhul kohaldada. Harta artikkel 41 reguleerib ainult üksikjuhtumeid.

54. Selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas nõukogu määruse nr 2371/2002 artikkel 7 on kehtetu, kuna erakorralisi meetmeid võib võtta huvitatud isikutele ja liikmesriikidele enne otsuse tegemist kirjalike märkuste esitamise võimalust andmata, rikkudes võistlevuse põhimõtet ja hartas sätestatud põhiõigusi.

55. *Äriühing AJD Tuna* leiab, et ta oleks tulnud enne määruse nr 530/2008 vastuvõtmist ära kuulata ja et määruse nr 2371/2002 artikkel 7 rikub võistlevuse põhimõtet ning harta artikleid 41 ja 47, kuna selles artiklis ei ole niisugust võimalust ette nähtud.

56. *Komisjon* on selles küsimuses samal seisukohal kui seitsmenda ja kaheksanda küsimuse puhul.

57. *Nõukogu* väidab, et määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 2 ei ole kehtetu. Ta leiab, et võistlevuse põhimõte on küll ühenduse õiguse aluspõhimõte, mis kehtib kõikides haldusmenetlustes, kuid võistlevuse põhimõtte

järgimise nõuet ei saa üle kanda ka õigusloome menetlusele, milles võetakse vastu üldakte.

VI. Kohtujuristi hinnang

H. Kümnes küsimus

58. Kümnenenda eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 530/2008 artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et see keelab ühenduse ettevõtjatel lossida ning kasvatamiseks ja nuumamiseks sumpadesse paigutada harilikku tuuni, mille on kolmanda riigi lipu all sõitvad laevad püüdnud seinnoodaga.

59. Äriühing *AJD Tuna* ja komisjon on seisukohal, et määrust nr 530/2008 tuleb tõlgendada nii, et keeld puudutab ka kolmanda riigi lipu all sõitvate laevade püütud harilikku tuuni lossimist.

60. Itaalia valitsus leiab vastupidi, et määruses nr 530/2008 sätestatud keeld puudutab vaid püügiekeldu määruses viidatud kolmandate riikide laevadele.

A. Sissejuhatus

61. Käesoleva kohtuasja võib paigutada raamistikku, mis puudutab võitlust üha enam ohustatud loomaliigi hariliku tuuni säilitamiseks.¹⁷ Ohustatud liikide tabelis kuulub harilik tuun tõsiselt ohustatud loomaliikide kategooriasse¹⁸ ja selle loomaliigi varud on tänaseks vähenenud ligikaudu 85%¹⁹. Sellest tulenevalt tehakse rahvusvahelisel tasandil teatavaid pingutusi kõnealuse loomaliigi säilitamiseks, eelkõige ICCAT raames. Hariliku tuuni varude taastamiseks on ICCAT ette näinud lubatud kogupüügi (*Total Allowable Catch* ehk TAC) taseme järkjärgulise vähendamise,

17 – Hariliku tuuni ohustatuse kohta vt nt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Toidu ja Põllumajanduse Organisatsiooni väljaanne, mis avaldati juba 1995. aastal: *Examen de la situation mondiale des espèces de grands migrateurs et des stocks chevauchants*, FAO document technique sur les pêches 337, 1995, lk 36.

18 – Vt nt väljaanne *Biodiversity: My Hotel in Action: A Guide to Sustainable Use of Biological Resources*, International Union for Conservation of Nature, Gland, 2008, lk 64; Deere, C., *Net Gains: Linking Fisheries Management, International Trade and Sustainable Development*, Washington, IUCN, 2000, lk 37. Vt ka Barnosky, A. D., *Heatstroke: Nature in an Age of Global Warming*, Washington, Island Press, 2009, lk 50, ja Lévêque, C., *La biodiversité au quotidien: Le développement durable à l'épreuve des faits*, Versailles, Éditions Quae, 2008, lk 173.

19 – Lisagem, et erialakirjanduses on rõhutatud, et harilik tuun on ilmselgelt ülepiütatud ja et tuleks saavutada selle kalaliigi suuremuse vähemalt 25-protsendiline langus. Vt Markus, T., *European fisheries law: from promotion to management*, Groningen, Europa Law Publishing, 2009, lk 13.

kalapüügi piiramise teatud piirkondades ja teatud ajavahemikel, hariliku tuuni uue alam-
mõõdu, meetmed seoses sportliku ja har-
rastuskalastusega, järelevalvemeetmed ning
ICCAT rahvusvaheliste kontrollide raken-
damise hariliku tuuni varude taastamiskava
tõhususe tagamiseks.²⁰ Ühinenud Rahvaste
Organisatsiooni raames tehti käesoleva aasta
märtsis ka ettepanek kehtestada hariliku tuu-
ni rahvusvahelise kaubanduse täielik keeld,
kuid seda ettepanekut ei võetud vastu.

kuuluvad ka kohustuslikud püügiaruanded²⁴.
Liidus on hariliku tuuni püügikvoodid mää-
ratud erinevatele liikmesriikidele määru-
sega nr 40/2008 ja kohandatud määrusega
nr 446/2008.

62. Arvestades hariliku tuuni ohustatuse
taset, on Euroopa Liit selle säilitamiseks sa-
muti pingutusi teinud, võttes määrusega
nr 1559/2007 vastu Atlandi ookeani idaosast
ja Vahemerest püütava hariliku tuuni mit-
meaastase taastamiskava. Selles määruses on
ette nähtud lubatud kogupüügi iga-aastane
järgjärguline vähendamine²¹ ja selle alusel on
hariliku tuuni püük lubatud ainult 1. jaanua-
rist 30. juunini²² ning määrus sisaldab näi-
teks ka sätteid püügikõlbliku hariliku tuuni
alamkaalu ja alammõõdu kohta²³ ja selles on
ette nähtud järelevalvemeetmed, mille hulka

63. Käesolevas kohtuasjas tekib mitu õi-
gusküsimust seoses määruse nr 530/2008
kehtivusega ning üks küsimus selle määruse
tõlgendamise kohta, aga ka üks küsimus mää-
ruse nr 2371/2002 artikli 7 kehtivuse kohta.
Komisjon keelas selle määruse alusel nimelt
Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja
Malta seineritel hariliku tuuni püügi alates
16. juunist 2008 ning Hispaania seineritel ala-
tes 23. juunist 2008. Samuti keelas komisjon
lossida, kasvatamiseks ja nuumamiseks sum-
padesse paigutada ja ümber laadida harilikku
tuuni, mille on püüdnud kas need laevad või
kolmandate riikide laevad.

B. Esimene ja teine küsimus

20 – Vt määruse nr 1559/2007 põhjendus 3.

21 – Vt määruse nr 1559/2007 artikkel 3.

22 – Määruse nr 1559/2007 artikli 5 lõiked 1 ja 2 keelavad aja-
vahemikus 1. juulist kuni 31. detsembrini Atlandi ookeani
idaosas ja Vahemeres hariliku tuuni püügi üle 24-meetriste
pelaagilise püügi traaleritega ja seineritega.

23 – Vt määruse nr 1559/2007 artikkel 7.

64. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esime-
ne ja teine küsimus, mida nende sisu seotu-
se tõttu tuleb käsitleda koos, puudutavad

24 – Vt määruse nr 1559/2007 artikkel 17.

kahte õigusküsimust: esiteks kas määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1 on kohane õiguslik alus määruse nr 530/2008 vastuvõtmiseks ning teiseks kas määrus nr 530/2008 on piisavalt põhjendatud.²⁵

65. Seega tuleb kõigepealt hinnata, kas määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1 on kohane õiguslik alus määruse nr 530/2008 vastuvõtmiseks, ning edasi, kas see määrus on nõuetekohaselt põhjendatud. Teisisõnu tuleb kõigepealt tuvastada, kas komisjonil olid tööpoolest tõendid harilikku tuuni varude säilimisele avalduva tõsise ohu kohta, mis oli põhjus, miks määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel tuli keelata selle kalaliigi püük. Kui see oht oli tööpoolest olemas ning kui viidatud artikkel oli kohane õiguslik alus, tuleb seejärel tuvastada, kas komisjon põhjendas vaidlustatud otsust nõuetekohaselt.²⁶

25 – Lisagem, et teine küsimus puudutab sisuliselt seda, kas määrus nr 530/2008 on selle õigusliku alust (määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1) silmas pidades piisavalt põhjendatud. Enne kui hinnata määruse põhjenduste piisavust, tuleb siiski otsustada, kas määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1 on määruse nr 530/2008 vastuvõtmiseks kohane õiguslik alus.

26 – Lisagem selle kohta, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub, et EÜ artiklis 253 kehtestatud põhjendamiskohustust tuleb eristada nende põhjenduste põhjendatusest, mis puudutab vaidlustatud õigusakti aluse õiguspärasust. Vt selle kohta 19. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-113/00: Hispaania vs. komisjon (EKL 2002, lk I-7601, punkt 47) ja 5. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-479/07: Prantsusmaa vs. nõukogu (EKL 2009, lk I-24, punkt 50).

1. Määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 kohasus vaidlustatud akti õigusliku alusena

66. Määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 kohaselt võib komisjon liikmesriigi põhjendatud taotluse alusel või omal algatusel otsustada võtta erakorralised meetmed, kui on täidetud kaks tingimust: esiteks, kui on tõendeid, et vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimist ähvardab kalapüügist tulenev tõsine oht, ning teiseks, kui see oht nõuab viivitamatut reageerimist. Nagu Malta valitsus õigesti rõhutas, sõltub selle artikli kohaldamise teine tingimus esimesest: viivitamatu reageerimise nõue on vee-elusressursside säilimisele avalduva tõsise ohu tagajärg ning vastupidi, kui selline tõsine oht puudub, ei ole vaja viivitamatult reageerida.

67. Viidatud tingimused määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 kohaldamiseks tähendavad, et selle artikli alusel võetud meetmed on erandlikud ja vajalikud ning et üldjuhul võetakse need siis, kui kalapüük tuleb täielikult peatada, ning et vee-elusressurssidele või ökosüsteemile võivad tekkida pöördumatud tagajärjed. Nende meetmete erandlikkus ning erakorralisus ilmneb ka määrustes, mille komisjon on kuni käesoleva ajani selle artikli alusel vastu võtnud. Nii võttis komisjon näiteks 2003. aastal vastu 14. aprilli 2003. aasta määruse (EÜ) nr 677/2003,

millega kehtestatakse erakorralised meetmed Läänemere tursavarude taastamiseks,²⁷ millega ta keelas täielikult püüda konkreetsel ajavahemikul seda kalaliiki, kuna alamõdulise tursa ülepüügi tõttu olid selle varud ohus-tatud. Sarnaselt võttis komisjon 2005. aastal määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel erakorralise meetme, millega ta keelas täielikult sardiinipüügi konkreetsel perioodil, kuna teaduslikest andmetest selgus, et sardiinivarude kaitse ja taastamise erandmeetmed selle perioodi jooksul olid vajalikud.²⁸

olemas tõendid, et tuunivarude säilimisele avaldus tõsine oht, mille tõttu oli vaja võtta erakorralised meetmed. Selle analüüsi käigus tuleb tõdeda, et komisjoni poolt ühenduse põllumajanduspoliitika (sealhulgas kalanduspoliitika) rakendamine tähendab majandusliku ja sotsiaalse olukorra keerulist hinnangut. Järelikult ei hõlma kaalutusõigus, mis on komisjonil käesolevas asjas, mitte üksnes vastuvõtmisele kuuluvate meetmete laadi ja ulatust, vaid teataval määral ka sisuliste andmete tuvastamist; selle käigus võib komisjon vajadusel tugineda üldistele järeldustele ning statistilistele andmetele.²⁹

68. Kontrollides, kas määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1 on määruse nr 530/2008 kohane õiguslik alus, tuleb järelikult eelkõige tuvastada, kas üldiste järelduste ning statistiliste andmete alusel olid komisjonil tegelikult

69. Hinnangu ulatuse osas käesolevas asjas tuleb samuti rõhutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt peab kohulik kontroll juhul, kui ühenduse seadusandjal on ulatuslik kaalutusõigus – nagu

27 – ELT L 97, 15.4.2003, lk 31.

28 – Komisjoni 1. juuli 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1037/2005, millega kehtestatakse ICES VIII alapiirkonna anšoovisevarude kaitsmise ja taastamise erakorralised meetmed (ELT L 171, 2.7.2005, lk 24). Tuleb lisada, et praeguseks on komisjon määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel vastu võtnud mitte ainult teatud kalaliikide püüki keelavaid meetmeid, vaid ka meetmeid mere ökosüsteemide, nt korallriffide kaitsmiseks. Vt selle kohta nt komisjoni 20. augusti 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1475/2003 süvavee korallriffide kaitse kohta traalpüügi mõju eest Šotimaast loodesse jääval alal (ELT L 211, 21.8.2003, lk 14; ELT eriväljaanne 04/06, lk 42) ja komisjoni 16. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 263/2004, millega pikendatakse süvavee korallriffide kaitses traalimise mõjude eest Šotimaast loodesse jääval alal käsitleva määruse (EÜ) nr 1475/2003 kohaldamist kuue kuu võrra (ELT L 46, 17.2.2004, lk 11; ELT eriväljaanne 04/07, lk 20).

29 – Vt selle kohta 29. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-122/94: komisjon vs. nõukogu (EKL 1996, lk I-881, punkt 18); 19. veebruari 1998. aasta otsus kohtuasjas C-4/96: NIPPO ja Northern Ireland Fishermen's Federation (EKL 1998, lk I-681, punktid 41 ja 42); 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-179/95: Hispaania vs. nõukogu (EKL 1999, lk I-6475, punkt 29); 25. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-120/99: Itaalia vs. nõukogu (EKL 2001, lk I-7997, punkt 44) ja 2. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-343/07: Bavaria ja Bavaria Italia (EKL 2009, lk I-5491, punkt 84). Vt ka minu 3. märtsil 2009 esitatud ettepanek kohtuasjas C-34/08: Azienda Agricola Disarò Antonio jt (EKL 2009, lk I-4023, punkt 47).

põllumajanduse, sealhulgas kalanduse valdkonnas –, piirduma selle kindlakstegemise- ga, kas meetme võtmisel ei ole tehtud ilmselget viga või võimu kuritarvitatud või kas kõnealune ametiasutus ei ole ilmselgelt oma kaalutusõiguse piire ületanud.³⁰ Vaatamata sellisele pädevusele, on ühenduse seadusandja kohustatud tuginema oma valikutes objektiivsetele ja asjassepuutuva akti eesmärgi seisukohalt sobivatele kriteeriumidele, võttes arvesse kõiki faktilisi asjaolusid ning kõnealuse akti vastuvõtmise ajal kättesaadavaid tehnilisi ja teaduslikke andmeid.³¹ Ühenduse seadusandja peab oma kaalutusõigust teostades võtma täiel määral arvesse asjas esinevaid huve ning erinevate võimalike meetmetega seotud piiranguid uurides peab ta otsustama, kas taotletavad eesmärgid on nii olulised, et need õigustavad isegi arvestatavaid negatiivseid majanduslikke tagajärgi, mis tekivad osale ettevõtjatest.³²

70. Vabalt kättesaadavate andmete kohaselt, mille äriühing AJD Tuna esitas

Euroopa Kohtule,³³ olid ühenduse kalalaevad 2008. aastal ammendanud vaid 63,23% ühendusele eraldatud kvoodist. Nendesamade andmete kohaselt ei olnud mitte ükski Vahe- mere piirkonna riik, kes ei ole EL-i liikmesriik, ületanud oma kvooti³⁴ või oli seda teinud vaid väikese protsendi võrra.³⁵

71. Siiski tuleb arvesse võtta asjaolu – nagu komisjon kohtuistungil õigesti rõhutas –, et need andmed on vaid esialgsed. Komisjon märkis kohtuistungil, et lõplike andmete kohaselt ammandas ühendus 2008. aastal 92,3% oma kvoodist. Lisaks ilmneb ICCAT aruandest,³⁶ et hinnanguline püügimaht oli palju suurem kui ICCAT organile deklareeritud maht. Nii on ICCAT aruandes märgitud, et hariliku tuuni lubatud püügi kogumaht (TAC) 2008. aastal Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres oli 28 500 tonni.³⁷ Deklareeritud püügimaht (*reported catch*) 2008. aastal oli selles piirkonnas 23 868 tonni, hinnanguline püügimaht (*best catch estimate*) 25 760 tonni.³⁸ Deklareeritud ja hinnanguline püügi-

30 – Vt nt 12. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-189/01: Jippes jt (EKL 2001, lk I-5689, punkt 80); 9. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-304/01: Hispaania vs. komisjon (EKL 2004, lk I-7655, punkt 23) ning 23. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-535/03: Unitymark ja North Sea Fishermen's Organisation (EKL 2006, lk I-2689, punkt 55).

31 – Vt nt 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-127/07: Arcelor Atlantique ja Lorraine jt (EKL 2008, lk I-9895, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 – Vt selle kohta 8. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas C-58/08: Vodafone jt (EKL 2010, lk I-4999, punkt 53) ning 31. joo- nealuses märkuses viidatud kohtuotsus Arcelor Atlantique ja Lorraine jt.

33 – Äriühingu AJD Tuna kirjalike märkuste lisa 5: ICCAT Circular 1995/08.

34 – Nii saavutas ICCAT-le *deklareeritud* püügi osas Horvaatia 98,91% oma kvoodist ja Maroko 87,32% oma kvoodist. Vt äriühingu AJD Tuna kirjalike märkuste lisa 5: ICCAT Circular 1995/08.

35 – Tuneesia püüdis harilikku tuuni 107,20% oma kvoodist, Liibüa 105,58% enda omast.

36 – Vt Report for biennial period, 2008-09, Part II (2009) – Vol. 2, kättesaadav internetiaadressil www.iccat.int/Documents/BienRep/REP_EN_08-09_II_2.pdf.

37 – *Ibidem*, lk 119.

38 – *Ibidem*, lk 120.

maht olid seega madalamad TAC-ist, kuid need andmed ei sisaldanud ebaseaduslikku, deklareerimata ega reguleerimata püüki; lisaks oli potentsiaalne püügimaht (*potential catch*) 2008. aastaks tunduvalt suurem TAC-ist (34 120 tonni).³⁹

säilitamise meetmete võtmisel kohaldama ettevaatusprintsipi, et tagada nende säästev kasutamine ning võimalikult vähendada kalanduse mõju mere ökosüsteemile.⁴¹ Ettevaatusprintsip kalavarude majandamisel tähendab, et piisava teadusinfo puudumist ei tohi kasutada põhjusena, et edasi lükata või jätta tarvitusele võtmata abinõud sihtliikide, nendega seotud või nendest sõltuvate liikide ning mittesihtliikide ja nende elukeskkonna kaitseks.⁴²

72. Ma olen seisukohal, et komisjon võis viidatud andmeid arvestades võtta määruse nr 530/2008 vastu määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel, isegi kui määruse nr 530/2008 vastuvõtmisel ei olnud tal tõenäoliselt täielikult usaldusväärseid teaduslike andmeid. See õiguslik alus on sobiv esiteks seetõttu, et komisjonil on andmete tuvastamisel samuti teatav kaalutusõigus,⁴⁰ ning teiseks seetõttu, et kõnealuse erakorralise meetme võtmisel tugines ta ettevaatusprintsibile. Nimelt tuleb arvesse võtta asjaolu, et komisjon peab vee-elusressursside kaitse ja

73. Seega leian ma, et määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1 on määruse nr 530/2008 jaoks kohane õiguslik alus.

2. Vaidlustatud määruse põhjenduste sobivus

39 – *Ibidem*, lk 119. Lisaks määratletakse potentsiaalne püügimaht kalalaevade mahutavuse alusel; õiguskirjanduses rõhutatakse, et kalalaevade liigse püügivõimsuse tõttu (võrreldes antud kvootidega) on ülepiirik ühise kalanduspoliitika kõige olulisem probleem. Vt selle kohta Berg, A., *Implementing and Enforcing European Fisheries Law: The Implementation and the Enforcement of the Common Fisheries Policy in the Netherlands and in the United Kingdom*, Haag, Kluwer, 1999, lk 38; eespool 19. joonealuses märkuses viidatud Markus, T., lk 13. Vt ka roheline raamat „Ühise kalanduspoliitika reform“ (KOM(2009)163 (lõplik)), lk 5, milles on rõhutatud, et Euroopa kalakvoote on juba üle kümne aasta jooksul ülepüütud, kuid kalalaevastikud on olemasolevate kalavarude jaoks jätkuvalt liiga suured.

40 – Vt käesolev ettepanek, punkt 68.

74. Allpool analüüsin ma määruse nr 530/2008 põhjenduste sobivuse küsimust ning seda, kas sobiva põhjenduse puudumisel on määrus kehtetu. Sellega seoses tuleb

41 – Vt määrus nr 2371/2002, artikkel 2.

42 – Vt määrus nr 2371/2002, artikli 3 punkt i.

kõigepealt selgitada, milline on komisjonil lasuv kohustus sellise määruuse põhjendamisel, millega ta võtab erakorralise meetme vee-elusressursside säilimiseks.

ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme arvestades.⁴⁶

75. EÜ artiklit 253 puudutava väljakujunenud kohtupraktika kohaselt⁴³ peab õigusakti põhjendustest selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ning Euroopa Kohtul teostada kontrolli.⁴⁴ Põhjendamiskohustust tuleb hinnata juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, esitatud põhjenduste olemust ning seda huvi arvestades, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab, selgituste saamiseks.⁴⁵ Ei ole nõutud, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna põhjenduste piisavust tuleb hinnata mitte ainult akti sõnastust, vaid ka konteksti

76. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub ka, et põhjendamiskohustuse ulatus sõltub asjaomase akti laadist ja et üldkohaldatavate õigusaktide puhul võib põhjendustes piirdueda viitamisega ühelt poolt akti vastuvõtmise tinginud olukorrale tervikuna ja teiselt poolt aktiga taotletavatele üldistele eesmärkidele. Euroopa Kohus on selles kontekstis täpsemalt märkinud, et kui vaidlustatud õigusaktist ilmneb institutsiooni taotletava eesmärgi olemuslik osa, oleks ülemäärane nõuda, et erinevad tehnilised valikud oleksid eraldi põhjendatud.⁴⁷

77. Seega nähtub kohtupraktikast, et komisjon ei olnud vaidlustatud määruuse põhjendamisel kohustatud esitama konkreetseid andmeid hariliku tuuni varude ammendumise kohta.

78. Seda lähenemisviisi kinnitavad ka muud määrused, mille komisjon on vastu võtnud määruuse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel,

43 – Alates Lissaboni lepingu jõustumisest ETL artikli 296 lõige 2.

44 – Vt selle kohta 5. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-288/96: Saksamaa vs. komisjon (EKL 2000, lk I-8237, punkt 82) ning 19. oktoobri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-15/98 ja C-105/99: Itaalia ja Sardegnalines vs. komisjon (EKL 2000, lk I-8855, punkt 65). Vt õiguskirjanduses nt Schwarze, J. (väljaandja), *EÜ-Kommentaar*, 2. väljaanne, Baden-Baden, Nomos, 2009, lk 1919, punktid 5 j.

45 – Vt nt 25. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-120/99: Itaalia vs. nõukogu (EKL 2001, lk I-7997, punkt 29).

46 – Vt selle kohta eelkõige 29. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-56/93: Belgia vs. komisjon (EKL 1996, lk I-723, punkt 86); 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon vs. Sytraval ja Brink's France (EKL 1998, lk I-1719, punkt 63); 7. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-310/99: Itaalia vs. komisjon (EKL 2002, lk I-2289, punkt 48); 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-5/01: Belgia vs. komisjon (EKL 2002, lk I-11991, punkt 68) ja 5. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-479/07: Prantsusmaa vs. nõukogu (EKL 2009, lk I-24, punkt 49).

47 – Vt nt 7. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-168/98: Luksemburg vs. parlament ja nõukogu (EKL 2000, lk I-9131, punkt 62) ja 9. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-361/01 P: Kik vs. Siseturühtlustamise Amet (EKL 2003, lk I-8283, punkt 102), samuti eespool 30. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Hispaania vs. komisjon, punkt 51.

näiteks määrus (EÜ) nr 677/2003, millega kehtestatakse erakorralised meetmed Läänemere tursavarude taastamiseks,⁴⁸ komisjoni 1. juuli 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1037/2005, millega kehtestatakse ICES-i VIII alapiirkonna anšoovisevarude kaitsmise ja taastamise erakorralised meetmed,⁴⁹ komisjoni 22. septembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1539/2005, millega pikendatakse ICES-i VIII alapiirkonna anšoovisevarude kaitsmise ja taastamise erakorralisi meetmeid,⁵⁰ või komisjoni 20. augusti 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1475/2003 süvavee korallriffide kaitse kohta traalpäügi mõju eest Šotimaast loodesse jääval alal⁵¹.

andmed, mis kinnitavad, et erakorraliste meetmeteta oleks esinenud tõsine oht varude ammendumiseks, võis ta selle määruse igal juhul vastu võtta ettevaatuse kaalutlusel.

81. Sellest tulenevalt olen ma seisukohal, et komisjon on määrust nr 530/2008 sobivalt põhjendanud.

C. Kolmas küsimus

79. Mitte üheski neist määrustest ei esitanud komisjon konkreetseid andmeid vee-elusressursside säilimisele avalduva tõsise ohu kohta, kuid kõigist neist määrustest ilmses, et ta tugines nendele andmetele. Järelikult ei saa nõustuda põhikohtuasja hageja seisukohaga, et komisjon oleks pidanud vaidlustatud määruses esitama konkreetseid andmeid tuuni varude säilimisele avalduva tõsise ohu kohta.

82. Kolmanda küsimusega soovib eelotsuse- taotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrus nr 530/2008 on kehtetu, kuna see rikub selliste ettevõtjate õiguspärast ootust nagu hageja.

80. Lisaks – nagu ma märkisin juba käesoleva ettepaneku punktis 72 –, kuigi komisjonil puudusid määruse nr 530/2008 vastuvõtmisel

83. Väljakujunenud kohtupraktikast tulenevalt on võimalus tugineda õiguspärase ootuse kaitsele antud igale ettevõtjale, kellel institutsioon on tekitanud põhjendatud lootusi.⁵² Selliseid lootusi tekitada võivaks tagatiseks on, olenemata selle andmise vormist, täpne, tingimusteta ja ühtlasev teave, mis pärineb

48 – Viidatud 27. joonealuses märkuses.

49 – ELT L 171, 2.7.2005, lk 24.

50 – ELT L 247, 23.9.2005, lk 9.

51 – ELT L 211, 21.8.2003, lk 14.

52 – Vt selle kohta nt 11. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 265/85: Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products (Lopik) vs. EMÜ (EKL 1987, lk 1155, punkt 44); 15. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-37/02 ja C-38/02: Di Lenardo ja Dilexport (EKL 2004, lk I-6911, punkt 70); 10. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-342/03: Hispaania vs. nõukogu (EKL 2005, lk I-1975, punkt 47) ning 25. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-167/06 P: Komninou jt vs. komisjon (EKL 2007, lk I-141, punkt 63).

volitatud ja usaldusväärsetest allikatest.⁵³ Järelikult ei saa keegi viidata selle põhimõtte rikkumisele, kui puuduvad täpsed tagatised, mille haldusasutus on talle andnud.⁵⁴ Kui ettevaatlik ja arukas ettevõtja on võimeline ette nägema, et võetakse ühenduse meede, mis võib tema huve puudutada, ei saa ta selle meetme võtmise korral tugineda kõnealusele põhimõttele.⁵⁵

määruse nr 2847/93 artikli 21 alusel kalapüüki reguleerivate ja kalapüüki ajutiselt peatavate meetmete võtmisel.

85. Seega tuleb minu arvates vastata kolmandale eelotsuse küsimusele nii, et määrus nr 530/2008 ei riku selliste ettevõtjate õiguspärast ootust nagu hageja.

D. Neljas ja viies küsimus

84. Nagu komisjon õigesti rõhutab, ei andnud ta äriühingule AJD Tuna mingit tagatist, et hariliku tuuni püük seinnoodaga on kindlasti lubatud kuni 30. juunini 2008. Kui võimaldada äriühingul AJD Tuna tugineda selles osas – komisjoni poolt selge tagatise puudumisel – õiguspärasele ootusele, takistaks komisjonil igasuguste selliste meetmete võtmist, millega võidakse kalapüük ajutiselt peatada. Lisaks erakorralistele meetmetele määruse nr 2371/2002 artikli 7 alusel ning meetmetele määruse nr 2371/2002 artikli 26 alusel võidakse komisjoni nii takistada ka

86. Neljanda ja viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrus nr 530/2008 on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, ja seda kahel põhjusel:

- esiteks kuna ühelgi ühenduse ettevõtjal ei ole lubatud tegeleda tuuni lossimise ega kasvatamiseks ja nuumamiseks sumpadesse paigutamise ja seda ka tuuni puhul, mis on püütud enne määruse nr 530/2008 alusel püügi peatamise kuupäeva;
- teiseks kuna ühelgi ühenduse ettevõtjal ei ole lubatud tegeleda nende tegevustega seoses tuuniga, mille on püüdnud

53 – Vt selle kohta nt 52. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *Kominou jt*, punkt 63.

54 – Vt selle kohta nt 24. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-506/03: *Saksamaa vs. komisjon* (punkt 58); 22. juuni 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-182/03 ja C-217/03: *Belgia ja Forum 187 vs. komisjon* (EKL 2006, lk I-5479, punkt 147) ning 52. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *Kominou jt*, punkt 63.

55 – Vt selle kohta 52. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *Van den Bergh en Jurgens vs. komisjon*, punkt 44; 15. aprilli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-22/94: *Irish Farmers Association jt* (EKL 1997, lk I-1809, punkt 25) ning 54. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *Belgia ja Forum 187 vs. komisjon*, punkt 147.

kalurid, kelle laevad ei sõida määruse nr 530/2008 artiklis 1 nimetatud liikmesriikide lipu all.

ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahe-meres seinerite püütud harilikku tuuni ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ega ümber laadida. Selle artikli grammatiline tõlgendus laseb järeldada, et kõnealune keeld puudutab ka enne 16. või 23. juunit 2008 püütud tuuni.

87. Allpool analüüsin ma mõlemat küsimust proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise seisukohalt.

1. Enne püügikeelu kehtestamist püütud tuuni lossimise keelu proportsionaalsus

88. Kõigepealt tuleb kontrollida, kas meede, mille kohaselt ühelgi ühenduse ettevõtjal ei ole lubatud tegeleda tuuni lossimise ega kasvatamiseks ja nuumamiseks sumpadesse paigutamise ja ning seda ka tuuni puhul, mis on püütud enne kuupäeva, mil määrusega nr 530/2008 peatati püük Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvate seinerite osas, ehk enne 16. juunit 2008, ei ole ebaproportsionaalne.

89. Seoses selle meetmega tuleb rõhutada, et määruse nr 530/2008 artiklis 3 on selgelt sätestatud, et alates 16. juunist 2008 ja 23. juunist 2008 (Hispaania seinerite püütud tuuni osas) ei luba ühenduse ettevõtjad Atlandi

90. Komisjon märkis siiski juba oma kirjalikes märkustes, et selle artikli teleoloogilise tõlgenduse alusel tuleb jõuda järeldusele, et ühenduse ettevõtjad ei luba pärast 16. või 23. juunit 2008 *püütud* harilikku tuuni lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ega ümber laadida. Määruse nr 530/2008 artiklit 3 tuleb tõlgendada koostöös määruse artiklitega 1 ja 2, mis keelavad hariliku tuuni püügi alates 16. ja 23. juunist 2008.

91. Kuna ma nõustun määruse nr 530/2008 artikli 3 teleoloogilise tõlgendamise ja millega tugineb komisjon, olen ma seisukohal, et seoses enne 16. või 23. juunit 2008 püütud tuuni lossimise keeluga ei teki küsimust selle artikli kooskõla kohta proportsionaalsuse põhimõttega.

2. Kolmandate riikide lipu all sõitvate laevade püütud tuuni lossimise keelu proportsionaalsus

ning tekitatud ebasoodne olukord peab olema vastavuses seatud eesmärkidega.⁵⁶

92. Veel olulisem on kontrollida, kas määruse nr 530/2008 artikli 3 lõikes 1 sätestatud meede on ebaproportsionaalne seetõttu, et ühelgi ühenduse ettevõtjal ei ole lubatud tegeleda tuuni lossimise ega kasvatamiseks ja nuumamiseks sumpadesse paigutamise (edaspidi „tuuni lossimise keelu meede“) seoses tuuniga, mille on püüdnud kalurid, kelle laevad ei sõida määruse nr 530/2008 artiklis 1 nimetatud liikmesriikide lipu all.

94. Seega tuleb proportsionaalsuse hindamisel lähtuda kolmeastmelisest analüüsist, mille raames tuleb kontrollida esiteks meetme sobivust, teiseks vajalikkust ja kolmandaks kohasust.⁵⁷

a) Hindamiskriteerium

93. Tuleb rõhutada, et proportsionaalsuse põhimõtte, mis kuulub ühenduse õiguse üldpõhimõtete hulka, nõuab, et ühenduse institutsioonide aktid ei läheks kaugemale sellest, mis on sobiv ja absoluutselt vajalik asjaomaste õigusnormidega taotletavate legitiimsete eesmärkide saavutamiseks, arvestades, et juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb võtta kõige vähem piirav meede,

95. Euroopa Kohus on siiski leidnud, et kohulik kontroll peab juhul, kui ühenduse seadusandjal on ulatuslik kaalutusõigus – nagu põllumajanduse, sealhulgas kalanduse valdkonnas –, piirduma selle kindlakstegemisega, kas asjaomase meetme võtmisel ei ole tehtud ilmselget viga või võimu kuritarvitatud või kas kõnealune ametiasutus ei ole ilmselgelt

56 – Vt selle kohta 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-33/08: Agrana Zucker (EKL 2009, lk I-5035, punkt 31); 7. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-310/04: Hispaania vs. nõukogu (EKL 2006, lk I-7285, punkt 97); 30. jaanuaril 1994. aastal tehtud otsus kohtuasjas C-133/93, C-300/93 ja C-362/93: Crispoltoni jt (EKL 1994, lk I-4863, punkt 41) ning 13. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-331/88: Fedesa jt (EKL 1990, lk I-4023, punkt 13).

57 – Vt seoses selle proportsionaalsuse põhimõtte kolmeastmelise hindamise kriteeriumiga nt minu 21. jaanuari 2010. aasta ettepanek kohtuasjas C-365/08: Agrana Zucker (EKL 2010, lk I-4341, punkt 60). Proportsionaalsuse põhimõtte kolmeastmelise struktuuri kohta vt õiguskirjanduses nt Simon, D., „Le contrôle de proportionnalité exercé par la Cour de Justice des Communautés Européennes“, *Petites affiches*, nr 46/2009, lk 17, punkt 20 jj; de Búrca, G., „The Principle of Proportionality and its Application in EC Law“, *Yearbook of European Law*, Vol. 13 (1993), lk 113; Van Gerven, W., „The Effect of Proportionality on the Actions of Member States of the European Community: National Viewpoints from Continental Europe“, teoses Ellis, E., *The Principle of Proportionality in the Laws of Europe*, Oxford ja Portland, 1999, lk 37.

oma kaalutusõiguse piire ületanud.⁵⁸ Kuna ühenduse seadusandjal on ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus, võib üksnes see, kui kõnealuses valdkonnas võetud meede on pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi seisukohalt ilmselgelt ebasobiv, Euroopa Kohtu hinnangul mõjutada niisuguse meetme õiguspärasust.⁵⁹

97. Sobivuse, vajalikkuse ja kohasuse tingimused ei väljenda tegelikult ühte ja sama käsitlust erineva intensiivsusega; alles vajalikkuse ja kohasuse kontroll „suhestab” omavahel ühenduse seadusandja taotletud eesmärgi ja isikute õigused, mida riivatakse.⁶⁴ Kui kohus piirdub meetme sobivuse hindamisega, ei ole tegemist proportsionaalsuse kontrolliga, vaid üksnes ühenduse seadusandja kaalutusõiguse teostamise objektiivse kontrolliga.⁶⁵

96. Nagu ma juba rõhutasin oma ettepanekus kohtuasjas Azienda Agricola⁶⁰ ja kohtuasjas Agrana Zucker⁶¹ ning nagu seda märkis kohtujurist Sharpston kohtuasjas Zuckerfabrik Jülich⁶², ei ole proportsionaalsuse kontrolli piiramine pelgalt meetme sobivuse kontrolliga minu hinnangul veenev.⁶³

98. Seega tuleb minu hinnangul ka ühise põllumajanduspoliitika, sealhulgas kalanduse valdkonnas tugineda proportsionaalsuse kolmeastmelisele kontrollile, kuid võttes arvesse ühenduse seadusandja ulatuslikku kaalutusõigust, peab kõnealune kontroll piirduma sellega, et tehakse kindlaks, kas meede on ilmselgelt ebasobiv, ilmselgelt mittevajalik või ilmselgelt mittekohane.⁶⁶ See järgib ühenduse seadusandja hindamisvabadust keeruliste poliitiliste, majanduslike või sotsiaalsete otsuste

58 – Vt nt 30. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsused Jippes jt, punkt 80, Hispaania vs. komisjon, punkt 23, ja Unitymark in North Sea Fishermen’s Organisation, punkt 55.

59 – Vt nt 56. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsused Fedesa jt, punkt 14, ning Crispoltoni jt, punkt 42; 30. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Jippes jt, punkt 82, ning 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: IATA ja ELFAA (EKL 2006, lk I-403, punkt 80).

60 – Vt eespool 29. joonealuses märkuses viidatud ettepanek kohtuasjas Azienda Agricola Disarò Antonio jt, punkt 61.

61 – Vt 57. joonealuses märkuses viidatud ettepanek kohtuasjas Agrana Zucker, punkt 64.

62 – Kohtujurist E. Sharpstoni 14. juunil 2007 esitatud ettepanek liidetud kohtuasjades C-5/06 ja C-23/06–C-36/06: Zuckerfabrik Jülich (EKL 2007, lk I-3231, punkt 65).

63 – Lisagem, et 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsuses Vodafone jt (punktid 51–71) järgis Euroopa Kohus ühenduse määrase õiguspärasuse kontrollimisel, vaatamata ühenduse seadusandja laiale kaalutusõigusele, proportsionaalsuse kolmeastmelisele analüüsile, kuna ta kaalus meetme sobivust (punktid 55–60), meetme vajalikkust (punktid 61–68) ja seda, et meede ei lähe liiga kaugemale (punkt 69).

64 – Vt 29. joonealuses märkuses viidatud minu ettepanek kohtuasjas Azienda Agricola Disarò Antonio jt, punkt 63, ja 57. joonealuses märkuses viidatud minu ettepanek kohtuasjas Agrana Zucker, punkt 66.

65 – Vt 29. joonealuses märkuses viidatud minu ettepanek kohtuasjas Azienda Agricola Disarò Antonio jt, punkt 63, ja 57. joonealuses märkuses viidatud minu ettepanek kohtuasjas Agrana Zucker, punkt 66.

66 – Vt 29. joonealuses märkuses viidatud minu ettepanek kohtuasjas Azienda Agricola Disarò Antonio jt, punkt 64, ja 57. joonealuses märkuses viidatud minu ettepanek kohtuasjas Agrana Zucker, punkt 70.

tegemisel ning takistab Euroopa Kohtul asendada neid otsuseid enda hinnanguga.

süsteemataoliselt.⁶⁷ Meede on seega ilmselgelt ebasobiv, kui juba esmapilgul ei taga see taotletava eesmärgi saavutamist või kui juba esmapilgul ei taga see eesmärgi ühtset ja süsteemataolist saavutamist.

b) Proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise hindamine

99. Kõigepealt tuleb määratleda, milline eesmärk on vaidlusalusel tuuni lossimise keelu meetmel. Nagu nähtub määruse nr 530/2008 põhjendusest 10, on selle meetme eesmärk tugevdada hariliku tuuni varude säilimisele avalduva tõsise ohu ennetamise meetmete tõhusust.

102. Ma olen seisukohal, et määruse nr 530/2008 artikli 3 lõikest 1 tulenev tuuni lossimise keelu meede ei ole iseenesest ilmselgelt ebasobiv selleks, et saavutada eesmärk tugevdada hariliku tuuni varude säilimisele avalduva tõsise ohu ennetamise meetmete tõhusust.

100. Allpool tuleb kontrollida, kas see meede on taotletavate eesmärkide seisukohalt ilmselgelt ebasobiv, ilmselgelt mittevajalik või ilmselgelt mittekohane.

103. Ühenduse niisugune meede oleks iseenesest ilmselgelt ebasobiv, kui oleks täielikult välistatud, et see võib mõjutada püüki kolmandate riikide laevade poolt. Selles osas tuleb rõhutada, et ühenduse seadusandjal on põllumajanduse, sealhulgas kalanduse valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus; see vastab seadusandja poliitilisele vastutusele seoses

i) Meetme ilmselge ebasobivuse kontroll

101. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on meede teatud eesmärgi tagamiseks sobiv üksnes juhul, kui see tagab tõeliselt, et eesmärk saavutatakse ühtselt ja

67 – Vt selle kohta 6. märtsi 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-338/04, C-359/04 ja C-360/04: Placanica jt (EKL 2007, lk I-1891, punktid 53 ja 58); 17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-500/06: Corporación Dermoestética (EKL 2008, lk I-5785, punktid 39 ja 40) ning 10. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-169/07: Hartlauer (EKL 2009, lk I-1721, punkt 55), mis puudutavad küll siseriiklike õigusnormide proportsionaalsuse hindamist, kuid mida võib analoogia alusel kohaldada ka ühenduse meetmete proportsionaalsuse hindamisel. Vt nt ka kohtujurist J. Kokott'i 6. mail 2010 esitatud ettepanek kohtuasjas C-499/08: Andersen (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

ühise põllumajanduspoliitika väljatöötamisega.⁶⁸ Komisjon leidis oma kaalutlusõiguse raames ilmselgelt, et tuuni lossimise keelu meede mõjutab (või võib mõjutada) kolmandate riikide laevade teostatavat püüki, kuna on võimalik, et lossimise keelu meetme puudumise korral hakkavad nende riikide seinerid, keda määruses nr 530/2008 ei ole nimetatud, püüdma suuremat kogust tuuni, kavatsedes selle müüa ühenduse ettevõtjatele. Järelikult ei ole see meede minu hinnangul iseenesest ilmselgelt ebasobiv hariliku tuuni varude säilitamise eesmärgi saavutamiseks.

ühe nädala võrra kauem, algas tuuni lossimise keeld nende suhtes samuti nädal aega hiljem. Minu hinnangul ei ole üldse ühtne ega süstemaatiline, et ühenduse kalakasvatavad ei saanud ajavahemikus 16.–23. juunini 2008 osta tuuni kolmandate riikide seineritelt, kuid said seda ilma piiranguteta osta Hispaania seineritelt. On nimelt võimalik, et Hispaania laevadel püügi lubamine tõi kaasa käesoleva ettepaneku eelmises punktis nimetatud kartuse realiseerumise, kuna Hispaania laevadel oli võimalus püüda suurem kogus tuuni ja müüa see teiste liikmesriikide kalakasvatajatele. Niisuguse ebajärjekindluse tõttu muutub lossimiskeelu meede kolmandate riikide laevade osas sisuliselt alusetuks ja on seega eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt ebasobiv.

104. Määruse nr 530/2008 artikli 3 lõikest 1 tuleneva tuuni lossimise keelu meetme ühtsus sama artikli lõikest 2 tuleneva lossimiskeelu meetmega on minu hinnangul siiski problemaatiline. Tuleb märkida, et lisaks sellele, et määruse nr 530/2008 artikli 3 lõikega 1 on keelatud tuuni lossimine, sisaldub ka lõikes 2 analoogne keeld lossida tuuni, mille on püüdnud Hispaania lipu all sõitvad seinerid. Kuna Hispaania seinerid võisid tuuni püüda

105. Määruse nr 530/2008 artiklist 3 tulenev tuuni lossimise keelu meede on seega minu hinnangul ilmselgelt ebasobiv selleks, et saavutada eesmärk tugevdada hariliku tuuni varude säilimisele avalduva tõsise ohu ennetamise meetmete tõhusust.

68 – Vt 29. joonealuses märkuses viidatud minu ettepanek kohtuasjas Azienda Agricola Disarò Antonio jt, punkt 37.

ii) Selle kontrollimine, kas meede on ilmselgelt vajalik

jõustunud alles 23. juunil 2008, nagu Hispaania laevade puhul. Nii oleks aga siiski jälle võetud ebajärjekindel tuuni lossimise keelu meede.

106. Teise võimalusena, kui Euroopa Kohus peaks leidma, et tuuni lossimise keelu meede ei ole ilmselgelt ebasobiv selleks, et saavutada eesmärk tugevdada hariliku tuuni varude säilimisele avalduva tõsise ohu ennetamise meetmete tõhusust, tuleb kontrollida, kas lossimiskeelu meede ei olnud ilmselgelt vajalik. Valdkondades, milles seadusandjal on ulatuslik kaalutusõigus, peab vajalikkuse kontroll piirduma selle kindlakstegemisega, kas juhul, kui eesmärgi saavutamiseks on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, esineb *ilmselgelt* mõni muu meede, mis on asjaomaste huvide või seaduse alusel kaitstud õiguse jaoks vähem piirav.

108. Sellest tulenevalt olen ma seisukohal, et ei saa tuvastada, et määruse nr 530/2008 artikli 3 lõikest 1 tulenev tuuni lossimise keelu meede ei ole hariliku tuuni varude säilitamise eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt vajalik.

iii) Ilmselge mittekohasuse kontroll

107. Minu hinnangul ei esine mingeid andmeid, mis võimaldaksid järeldada, et ilmselgelt on olemas mõni muu meede, mis on asjaomaste huvide või seaduse alusel kaitstud õiguse jaoks vähem piirav. Võib küll kindlasti väita, et kolmandate riikide seinerite püütud tuuni lossimise keelu meede ei olnud eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt vajalik, kuna oleks piisanud juba sellest, kui kolmandate riikide seinerite püütud tuuni lossimise keeld oleks

109. Teise võimalusena, kui Euroopa Kohus peaks leidma, et tuuni lossimise keelu meede ei ole ilmselgelt ebasobiv ega ilmselgelt mittevajalik, tuleb veel analüüsida kohasust, see tähendab kõnealuses valdkonnas tegutsevate isikute huvide riivamise ja hariliku tuuni kaitsese huvi kaalumist. Minu hinnangul ei esine mingeid andmeid, mis võiksid tekitada vähimatki kahtlust niisuguse meetme kohasuse suhtes. Kuigi kõnealuse tegevusega tegelevatel ettevõtjatel tekib tuuni lossimise keelu meetme tõttu majanduslik kahju, on hariliku tuuni kaitsmisega seotud prioriteedid

vaieldamatult olulisemad. Järelikult, kui Euroopa Kohus peaks leidma, et tuuni lossimise keelu meede ei ole ilmselgelt ebasobiv ega ilmselgelt mittevajalik, ei ole see meede minu hinnangul ka ilmselgelt mittekohane.

c) Proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tagajärjed

111. Viimaks tuleb kontrollida, millised on proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tagajärjed määruse nr 530/2008 kehtivusele. Ennekõike tuleb kontrollida, kas proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tõttu on kehtetu kogu määrus või üksnes selle artikkel 3.

iv) Järeldus

112. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ühenduse õigusakti osaline tühistamine võimalik üksnes juhul, kui need osad, mis palutakse tühistada, on ülejäänud aktist eraldatavad.⁶⁹ Lisaks ei ole see eraldamise nõue täidetud, kui akti osalise tühistamise tagajärjel muudetakse selle sisu.⁷⁰

110. Seega tuleb tõdeda, et määruse nr 530/2008 artiklis 3 ei ole ette nähtud, et ühenduse ettevõtjad ei saa tegeleda sellise hariliku tuuni lossimise, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutamise ega ümberlaadimisega, mis on püütud enne määruse nr 530/2008 alusel püügi peatamise kuupäeva, mistõttu ei teki selle meetme puhul proportsionaalsuse küsimust. Selle määruse artiklist 3 tulenev meede, mille kohaselt ei või ühenduse ettevõtjad tegeleda sellise hariliku tuuni lossimise, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutamise ega ümberlaadimisega, mille on püüdnud seinerid, kes ei sõida määruses nr 530/2008 nimetatud liikmesriikide lipu all, ei ole siiski proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas.

113. Käesolevas kohtuasjas tuleb märkida, et määruse nr 530/2008 artikkel 3 on loodud selliselt, et seda on lihtne määruse muudest artiklitest eraldada. Isegi kui tuuni lossimise

69 – Selles osas on tegemist küll väljakujunenud kohtupraktikaga tühistamishagi kohta, kuid seda saab eelotsuse küsimuse analüüsi käigus analogia alusel üle kanda ühenduse akti kehtivuse küsimusele; vt nt 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-29/99; komisjon vs. nõukogu (EKL 2002, lk I-11221, punktid 45 ja 46); 21. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-378/00; komisjon vs. parlament ja nõukogu (EKL 2003, lk I-937, punkt 30) ning 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-239/01: Saksamaa vs. komisjon (EKL 2003, lk I-10333, punkt 33).

70 – Vt nt 31. märtsi 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-68/94 ja C-30/95; Prantsusmaa jt vs. komisjon (EKL 1998, lk I-1375, punkt 257) ning 69. jaonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, punkt 46, ja kohtuotsus Saksamaa vs. komisjon, punkt 34.

keelu meedet sisaldav artikkel tühistatakse, on määruse artiklitest 1 ja 2 tulenev püügi-keeld takistamatult jätkuvalt kohaldatav.

1. Hispaania laevade eristamine Kreeka, Itaalia, Prantsusmaa, Küprose ja Malta lipu all sõitvatest laevadest

114. Minu arvates on määruse nr 530/2008 artikkel 3 seega kehtetu proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tõttu.

a) Küsimus Hispaania laevade ja teiste laevade eristamise põhjendatuse kohta

116. Kõigepealt tuleb analüüsida Hispaania seinerite ning Kreeka, Itaalia, Prantsusmaa, Küprose ja Malta lipu all sõitvate seinerite eristamise põhjendatuse küsimust.

E. Kuues küsimus

115. Kuuenda küsimusega soovib eelotsuse- taotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrus nr 530/2008 on kehtetu, kuna see rikub riikmondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet EÜ artikli 12 tähenduses, sest lisaks asjaolule, et nimetatud määruses eristatakse Hispaania lipu all sõitvaid seine-reid Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatest seineritest, eristatakse ka nende kuue riigi laevu teiste liikmesriikide laevadest⁷¹.

117. Nagu tuleneb väljakujunenud kohtu- praktikast, nõuab võrdse kohtlemise põhi- mõtte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks eri- nevalt ning erinevaid olukordi ei käsitletaks sarnaselt, välja arvatud juhul, kui see on ob- jektiivselt põhjendatud.⁷²

118. Komisjon märgib oma kirjalikes mär- kustes selle küsimuse kohta kõigepealt enda kaitseks, et Hispaania lipu all sõitvate laevade

71 – „Teiste” liikmesriikide all tuleb mõista eelkõige Portugali, ke- lele anti määruse nr 446/2008 lisa alusel kvoot 518,96 tonni; teistele liikmesriikidele, kellele määruses nr 530/2008 ei vii- data, anti kvoot kogusuuruses 60 tonni.

72 – Vt nt 17. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-44/94: Fishermen's Organisations jt (EKL 1995, lk I-3115, punkt 46); 30. märtsi 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-87/03 ja C-100/03: Hispaania vs. nõukogu (EKL 2006, lk I-2915, punkt 48); 19. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-134/04: Hispaania vs. nõukogu (EKL 2007, lk I-54, punkt 28) ning 8. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-141/05: Hispaania vs. nõukogu (EKL 2007, lk I-9485, punkt 40).

osas ei ole toimunud diskrimineerimist, kuna pärast tegeliku püügemahu hindamist puudus oht, et Hispaania laevad ületavad Hispaaniale antud kvoodi. Komisjon märgib lisaks, et Hispaania laevade objektiivne olukord (laevade arv suhestatuna Hispaania antud kvooti) oli erinev teiste laevade olukorrast. Komisjon kinnitas viimaks kohtuistungil, et Hispaania laevade objektiivne olukord oli erinev, kuna kalapüügihooaeg Hispaanias algas üks nädal hiljem. Enamik Hispaania seineritest püüab tegelikult harilikku tuuni Baleaari saarte ümbruses, kus meri saavutab sobiva temperatuuri hariliku tuuni püügiks nädal aega hiljem kui mujal.⁷³

119. Seoses Hispaania seinerite ning teiste niisuguste seinerite eristamisega, millele kohaldatakse määrust nr 530/2008, esitab komisjon seega kolm argumenti: esiteks Hispaania seinerite poolt kvoodi ammendamiseks konkreetse ohu puudumine, teiseks Hispaania seinerite objektiivselt erinev olukord, mille tõttu ei olnud mingil juhul võimalik, et need laevad ammendavad oma kvoodi, ja kolmandaks Hispaania seinerite objektiivselt

erinev olukord, kuna need püüdsid vetes, mis saavutas sobiva temperatuuri tuuni püügiks üks nädal hiljem.

120. Ma leian, et komisjoni esitatud argumendid ei põhjenda Hispaania laevade ja teiste laevade erinevat kohtlemist käesolevas asjas.

121. Esiteks ei nimetanud komisjon oma kirjalikes märkustes ega kohtuistungil andmeid, millest nähtuks selgelt, et Hispaania laevade kvoot pidi ammenduma alles 23. juunil 2008, mitte 16. juunil 2008. Komisjon ei ole esitanud andmeid, mis kinnitaksid, et perioodi jooksul, mil võeti vastu vaidlustatud määrus, oli Hispaania laevade senine püügimaht väiksem teiste liikmesriikide laevade püügimahust. Vastupidi, oma kirjalikes märkustes leidis komisjon isegi, et ajavahemikus 27. maist 2008 kuni 23. juunini 2008 oli Hispaania seinerite püük suurem Prantsuse seinerite püügist.⁷⁴ Selles osas on küll märgitud, et Prantsuse laevade püüki puudutavad andmed *ei pruugi olla* õiged, sest satelliitidega jälgimise süsteemid teatud perioodil ei töötanud. Vaatamata

73 – Komisjon märkis kohtuistungil, et selleks et esineks harilikku tuuni, peab meri olema jõudnud teatava temperatuurini – vahemikus 17 ja 24 °C.

74 – Vt komisjoni kirjalikud märkused, punkt 35 ning lisa 6.

nendele võimalikele ebatäpsustele, ei olnud ära toodud see, milline oli tegelik hinnang Prantsuse laevade püügimahule võrreldes Hispaania laevadega.

seisukohal, et Hispaania lipu all sõitvate seinerrite ning Kreeka, Itaalia, Prantsusmaa, Küprose ja Malta lipu all sõitvate laevade erinev kohtlemine ei ole objektiivselt põhjendatud.

122. ICCAT aruandest nähtub seoses Hispaania laevade konkreetse püügimahuga 2008. aastal (saadud kõigi püügimeetodite alusel), et harilikku tuuni hinnanguline püügi-maht Hispaania laevade puhul oli 2938 tonni Atlandi ookeanis ning 2465 tonni Vahemeres, mis teeb kokku 5403 tonni⁷⁵. See moodustab 99,3% Hispaaniale 2008. aastaks eraldatud kvoodist, mis oli 5428,46 tonni. Arvestades sellest samast allikast saadud andmeid, oli Hispaania hinnangulise püügi osas seega palju lähemal oma kvoodile kui Prantsusmaa ja Itaalia.⁷⁶

124. Teiseks tuleb kontrollida, kas saab väita, et Hispaania seinerritel ei olnud *teoreetiliselt* võimalik saavutada või ületada kuni 23. juunini 2008 Hispaaniale antud kvooti. Ma ei saa ka selle väitega nõustuda.

123. Kuna puuduvad konkreetset andmed, millest nähtuks, et puudus igasugune oht, et Hispaania seinerrid ohustaksid või ületaksid Hispaaniale eraldatud kvooti, olen ma

125. Esiteks nähtub komisjoni kirjalikest märkustest, et iga liikmesriigi kvoot lähtus laevade arvust, mis olid selle riigi kasutuses. Komisjon kinnitab oma kirjalikes märkustes, et 2008. aastal oli ühenduses 131 seinernoodaga kalalaeva, mis jagunesid järgmiselt: 1 Küprosel, 4 Maltal, 6 Hispaanial, 16 Kreekal, 36 Prantsusmaal ja 68 Itaaliale.⁷⁷ Seejuures märgib komisjon näitena, et kvoot 32 Prantsuse laevale, mis on üle 24 meetri pikad, määrati 2008. aastal individuaalkvoodina 110–120 tonni laeva kohta. 68 Itaalia laeva puhul määrati individuaalkvoodiks 52 tonni laeva kohta. 6 Hispaania laeva puhul määrati individuaalkvoodiks 251–352 tonni laeva kohta. Nendest andmetest nähtub, et laevade arvu ja Hispaaniale antud kvoodi vahelise suhtega ei saa põhjendada Hispaania laevade ja teiste liikmesriikide laevade erinevat kohtlemist, kuna olemasolev kvoot

75 – Vt Report for biennial period, 2008-09, Part II (2009) – Vol. 2, kättesaadav Interneti-aadressil www.iccat.int/Documents/BienRep/REP_EN_08-09_II_2.pdf, lk 125 ja 126 (BFT-Table 1. Estimated catches (t) of northern bluefin tuna (*Thunnus thynnus*) by major area, gear and flag).

76 – Prantsusmaa hinnanguline püük oli 2008. aastal Atlandi idaosas 253 tonni ning Vahemeres 2670 tonni, kokku seega 2923 tonni, mis tähendab 59,72% Prantsusmaale antud kvoodist, mis oli 2008. aastal määruse nr 446/2008 lisa kohaselt 4894,19 tonni. Itaalia hinnanguline püük oli (Vahemeres) 2234 tonni (*ibid.*), mis moodustab 53,67% Itaaliale antud kvoodist, mis oli 2008. aastal määruse nr 446/2008 lisa kohaselt 4162,71 tonni.

77 – Vt komisjoni kirjalikud märkused, punkt 32.

jaotatakse proportsionaalselt nende laevade arvu alusel, mis kuuluvad kõnealusele liikmesriigile. Lisaks kinnitas komisjon ise määruse nr 530/2008 põhjenduses 7, et „ühe seineri päevane püügisuutlikkus on nii suur, et lubatud püüginormid võib saavutada või ületada väga kiiresti”⁷⁸. Kui kvoodi võib seega täita ühe seineri püügiga, ei saa minu arvates nõustuda argumendiga, et Hispaania seinerid ei saanud mingil juhul saavutada eraldatud kvooti.

seinoodaga;⁸¹ see tähendab, et ette oli nähtud, et Hispaania seinerid püüavad 2008. aastal ligikaudu 3800 tonni harilikku tuuni (s.o 70% kogu Hispaania kvoodist). Kui Hispaania laevad püüaksid iga nädal sama võimsusega nagu ajavahemikus 27. maist 2008 kuni 23. juunini 2008, saavutataks püügimaht 3800 tonni kümne või üheteistkümne nädalaga. Arvestades asjaolu, et püügihooaeg kestis Hispaanias 25 nädalat,⁸² ei saa minu hinnangul väita, et Hispaania seineritel ei olnud teoreetiliselt võimalik saavutada 2008. aasta kvooti.

126. Teiseks ilmneb komisjoni kirjalikest märkustest, et Hispaania laevad püüdsid ajavahemikus 27. maist 2008 kuni 23. juunini 2008 (seega neli nädalat) 1404,427 tonni harilikku tuuni.⁷⁹ See tähendab, et nad püüdsid nädalas veidi rohkem kui 351 tonni harilikku tuuni. Hariliku tuuni püügi kvoot määrati 2008. aastaks Hispaania puhul 5428,46 tonnile.⁸⁰ Komisjoni andmetel toimus ligikaudu 70% hariliku tuuni kogupüügist

127. Kolmandaks kinnitas komisjon kohtuistungil, et Hispaania seinerite objektiivne olukord on erinev, sest veed, kus need laevad püüavad harilikku tuuni, saavutavad püügiks sobiva temperatuuri alles üks nädal hiljem. Minu arvates ei saa selle argumendiga nõustuda. Kui komisjoni see väide oleks põhjendatud, peaks hariliku tuuni püügi hooaeg, nagu see on ette nähtud määruses nr 1559/2007, kestma Hispaanias üks nädal kauem kui teistes liikmesriikides.⁸³ Kui see tegur on püügi jaoks tõepoolest nii oluline, nagu seda

78 – Kohtujuristi kursiiv.

79 – Vt komisjoni kirjalikud märkused, lisa 6.

80 – Vt määruse nr 446/2008 lisa.

81 – Vt komisjoni märkused, punkt 31.

82 – Nagu see tuleneb komisjoni kirjalike märkuste lisast 6.

83 – Määruse nr 1559/2007 artikli 5 lõiked 1 ja 2 keelavad 1. juunist kuni 31. detsembrini Atlandi ookeanis hariliku tuuni püügi üle 24-meetriste pelaagilise püügi traalerite ja seineritega.

väidab komisjon, siis oleks juba määruses nr 1559/2007 sätestatud, et Hispaania võib harilikku tuuni püüda ühe nädala kauem kui kõik teised liikmesriigid.

määrus nr 530/2008 diskrimineerimiskeelu põhimõtet.

b) Diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumise tagajärjed

128. Viimaks tuleb rõhutada, et ebajärjekindel on väita, et esineb tõsine oht hariliku tuuni varude säilimisele, ning samal ajal lubada Hispaanial püüda veel täiendava nädala just püügihooaja tipus. Komisjon otsustas oma kaalutusõiguse raames, et hariliku tuuni varude säilimisele esineb tõepoolest tõsine oht. Selle järelduse tõttu pidi komisjon samamoodi kohtlema kõiki määrusega nr 530/2008 hõlmatud liikmesriike. Kui teatud kalaliigi varusid tõepoolest ähvardab oht, siis leiab see aset kogu püügiterritooriumil, sõltumata asjaolust, et teatavad liikmesriigid ei ole tõenäoliselt veel oma kvooti ammendanud.⁸⁴

130. Veel tuleb kontrollida, millised tagajärjed on määruse nr 530/2008 kehtivusele järeldusel, et see määrus rikub diskrimineerimiskeelu põhimõtet. Täpsemalt tuleb kontrollida, kas selle põhimõtte rikkumine toob endaga kaasa kogu määruse või üksnes selle teatavate artiklite kehtetuse.

131. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ühenduse õigusakti osaline tühistamine võimalik üksnes juhul, kui need osad, mis palutakse tühistada, on võimalik ülejäänud aktist eraldada.⁸⁵ Lisaks ei ole eraldamise nõue täidetud, kui akti osalise tühistamise tagajärjel muudetakse selle sisu.⁸⁶ Euroopa Kohtu praktika kohaselt peab seega osaliseks

129. Seega olen ma seisukohal, et Hispaania lipu all sõitvate seinerite ning Kreeka, Itaalia, Prantsusmaa, Küprose ja Malta lipu all sõitvate seinerite erineva kohtlemise tõttu rikub

85 – Selles osas on tegemist küll väljakujunenud kohtupraktikaga tühistamishagi kohta, kuid seda saab eelotsuse küsimuse analüüsi käigus analoogia alusel üle kanda ühenduse akti kehtivuse küsimusele; vt nt 69. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsused: komisjon vs. nõukogu, punktid 45 ja 46; komisjon vs. parlament ja nõukogu, punkt 30, ning Saksamaa vs. komisjon, punkt 33.

86 – Vt nt 70. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Prantsusmaa jt vs. komisjon, punkt 257; 69. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, punkt 46, ning 69. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Saksamaa vs. komisjon, punkt 34.

84 – Seda kirjeldavad praegused meetmed, mis on võetud määruse nr 3271/2002 artikli 7 lõike 1 alusel. Vt käesoleva ettepaneku punktis 67 viidatud meetmed.

tühistamiseks olema täidetud kaks tingimust: võimalus eraldada tühistatavad osad ning õigusakti sisu säilitamine.

134. Sellest tulenevalt olen ma seisukohal, et määruse nr 530/2008 artiklid 1 ja 2 on kehtetud, kuna rikutud on riikkondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet EÜ artikli 12 tähenduses.

132. Ma leian, et diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumine käesolevas kohtuasjas toob kõigepealt kaasa määruse nr 530/2008 artiklite 1 ja 2 kehtetuse, kuna nende sätete kohaselt koheldakse Hispaania seinereid soodsamalt kui teisi selle määrusega hõlmatud laevu. Määruse artiklid 1 ja 2 rikuvad ühiselt diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning need tuleb seega tühistada.

2. Määruses nr 530/2008 viidatud laevade eristamine teistest laevadest

135. Samuti tuleb kontrollida määruses nr 530/2008 nimetatud seinerite (st Kreeka, Itaalia, Prantsusmaa, Küprose ja Malta lipu all sõitvad seinerid) kõigist ülejäänud seineritest eristamise põhjendatust.⁸⁸

133. Kui Euroopa Kohus ei peaks proportsionaalsuse põhimõttega kooskõla hindamisel (neljas ja viies eelotsuse küsimus) artiklit 3 tühistama, tuleb see artikkel minu hinnangul siinkohal kehtetuks tunnistada määruse nr 530/2008 artiklite 1 ja 2 kehtetuks tunnistamise tagajärjel. Tuuni lossimise keelu meede ei ole nimelt mõttekas, kui puudub õiguslik alus tuuni püügi enda keelamiseks. Kuna ma siiski leian, et artikkel 3 on juba kehtetu proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tõttu,⁸⁷ tuleb siinkohal tühistada vaid määruse artiklid 1 ja 2.

136. Komisjon kinnitas kohtuistungil, et Portugal ja teised liikmesriigid ei püüa harilikku tuuni seineritega, vaid muude meetoditega, ning väitis, et kõik liikmesriigid, kes püüavad harilikku tuuni seineritega, on määrusega nr 530/2008 hõlmatud.

88 – Määruse nr 446/2008 lisast nähtub, et Portugalile anti kvoot 518,96 tonni ning kõigile ülejäänud liikmesriikidele (välja arvatud need, keda puudutab määrus nr 530/2008) kvoot suurusega kokku 60 tonni.

87 – Vt käesolev ettepanek, punktid 111–114.

137. Seega tuleb tõdeda, et liikmesriigid, kes ei kuulu määruse nr 530/2008 reguleerimisalasse, on objektiivselt teistsuguses olukorras kui liikmesriigid, kes ei kuulu selle määruse reguleerimisalasse. Selles osas ei riku määrus nr 530/2008 diskrimineerimiskeelu põhimõtet.

õiguse üldpõhimõtteks olevat võistlevuse põhimõtet.

F. Seitsmes, kaheksas ja üheksas küsimus

138. Seitsmenda, kaheksanda ja üheksanda eelotsuse küsimusega, mida tuleb nende sarnasuse tõttu analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada:

- esiteks, kas määrus nr 530/2008 on kehtetu, kuna selle vastuvõtmisel ei järgitud ühelt poolt tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, nagu seda kaitseb liidu põhiõiguste harta artikkel 47, ning teiselt poolt ühenduse õiguse üldpõhimõtteks olevat võistlevuse põhimõtet, kuna huvitatud isikutel ja liikmesriikidel ei olnud võimalik enne vaidlustatud määruse vastuvõtmist esitada kirjalikke märkusi;
- teiseks, kas määrus nr 530/2008 on kehtetu, kuna see võeti vastu määruse nr 2371/2002 artikli 7 alusel, mis rikub tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, nagu seda kaitseb liidu põhiõiguste harta artikkel 47, ning ühenduse

139. Soovin rõhutada iseäranis seoses üheksanda eelotsuse küsimusega, et see küsimus – nagu rõhutas nõukogu kohtuistungil – puudutab üksnes määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 2 kehtivust, kusjuures see säte ei ole käesolevas kohtuasjas asjakohane. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust tuleb siiski mõista nii, et see kohus soovib teada, kas määruse nr 2371/2002 artikkel 7 on vastuolus tõhusa kohtuliku kaitse ja võistlevuse põhimõttega, kuna see artikkel võimaldab teistel liikmesriikidel avaldada oma seisukohta üksnes siis, kui menetlust alustati liikmesriigi põhjendatud taotluse alusel, mitte aga siis, kui menetlust alustati komisjoni algatusel.

140. Seega tuleb kõigepealt kontrollida, kas neid põhimõtteid on rikutud määrusega nr 530/2008, ning seejärel, kas neid põhimõtteid on rikutud määruse nr 2371/2002 artikliga 7 – tingimusel et mõlemal juhul on määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1 kohane õiguslik alus määruse nr 530/2008 vastuvõtmiseks.

1. Kas määrus nr 530/2008 rikub tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet ja võistlevuse põhimõtet?

a) Tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte oletatav rikkumine

141. Sissejuhatuseks tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte üks ühenduse õiguse üldpõhimõtetest, mis tuleneb liikmesriikide ühesugustest põhiseaduslikest tavadest ja mida on kinnitatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni⁸⁹ artiklites 6 ja 13 ning 7. detsembril 2000 Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta⁹⁰ artiklis 47. Harta artikli 47 lõikes 1 on sätestatud, et igapähele, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

89 – 15. mai 1986. aasta otsus kohtuasjas 222/84: Johnston (EKL 1986, lk 1651, punktid 18 ja 19); 15. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 222/86: Heylens jt (EKL 1987, lk 4097, punkt 14); 27. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-424/99: komisjon vs. Austria (EKL 2001, lk I-9285, punkt 45); 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores vs. nõukogu (EKL 2002, lk I-6677, punkt 39); 19. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-467/01: Eribrand (EKL 2003, lk I-6471, punkt 61); 13. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-432/05: Unibet (EKL 2007, lk I-2271, punkt 37) ja 3. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-402/05 P ja C-415/05 P: Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2008, lk I-6351, punkt 335).

90 – ELT C83, 30.3.2010, lk 389.

142. Selgusetu on see, kuidas asjaolu, et huvitatud isikutel ja liikmesriikidel ei olnud võimalik esitada kirjalikke märkusi enne vaidlustatud määruse vastuvõtmist, võis rikuda tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet. See põhimõtte puudutab nimelt kohtulikku kaitset, mida on võimalik saada pärast seda, kui õigusakt on juba vastu võetud. See kohtulik kaitse on tagatud nii liikmesriikidele kui ka teistele huvitatud isikutele (füüsilistele ja juriidilistele isikutele), kuna nad võivad EÜ artikli 230 teises ja neljandas lõigus sätestatud tingimustel⁹¹ esitada sellise õigusakti peale tühistamishagi; samuti võib siseriiklik kohus oma menetluses esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse ühenduse akti kehtivuse kohta. Seega leian ma, et tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet ei ole rikutud sellega, et määruse nr 530/2008 vastuvõtmise menetluses puudus võimalus esitada märkusi.

b) Võistlevuse põhimõtte oletatav rikkumine

143. Võistlevuse põhimõtte väidetava rikkumise analüüsimisel tuleb kontrollida, kas

91 – Pärast Lissaboni lepingu jõustumist on tegemist ELTL artikli 263 lõigetega 2 ja 4.

määrus nr 530/2008 rikub seda põhimõtet esiteks liikmesriikide suhtes ning teiseks määruse artiklis 3 sätestatud huvitatud isikute suhtes.

menetluses või riigiabiga seotud menetluses.⁹⁴ Seevastu komisjoni määrus on üldjuhul üldakt, mille vastuvõtmise menetluses ei ole komisjonil, kes akti vastu võtab, üldist kohustust võimaldada huvitatud isikutel või liikmesriikidel selle määruse kohta arvamust avaldada. Määrus on nimelt EÜ artikli 249 teise lõigu⁹⁵ kohaselt üldkohaldatav, tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

i) Võistlevuse põhimõtte järgimine liikmesriikide suhtes

144. Võistlevuse põhimõtte järgimise osas liikmesriikide suhtes tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et seda põhimõtet kohaldatakse mitte ainult isikute, vaid vastupidi ka liikmesriikide suhtes; liikmesriikide osas leidis see põhimõtte tunnustust ühenduse institutsioonide poolt ühe liikmesriigi suhtes algatatud menetlustes.⁹² Võistlevuse põhimõtte kehtib seega üksnes ühenduse institutsioonide poolt liikmesriikide suhtes algatatud menetluste korral, näiteks EÜ artikli 228⁹³ kohases

145. Lisaks tuleb arvestada, et õiguslik alus, mille alusel määrus nr 530/2008 vastu võeti – määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõige 1 –, näeb ette erakorraliste meetmete võtmise komisjoni algatusel.⁹⁶ Kuna tegemist on erakorralise meetmega, lükkaks liikmesriikide võimalus

92 – Vt nt 20. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas C-3/00: Taani vs. komisjon (EKL 2003, lk I-2643, punkt 46) ja 13. septembri 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-439/05 P ja C-454/05 P: Land Oberösterreich ja Austria vs. komisjon (EKL 2007, lk I-7141, punkt 36).

93 – Pärast Lissaboni lepingu jõustumist ELTL artikkel 258.

94 – Nt kinnitab kohtujurist Sharpston oma 15. mai 2007. aasta ettepanekus liidetud kohtuasjades C-439/05 P ja C-454/05 P: Land Oberösterreich ja Austria vs. komisjon (EKL 2007, lk I-7141, punkt 79), et võistlevuse põhimõtet kohaldatakse „muu hulgas ka juhtumite puhul, kus isiku õigusi või huve võib kahjustada ametiasutuse poolt isiku suhtes algatatud menetlus, kus isikul peab olema võimalus võtta seisukoht nende asjaolude suhtes, mida ametiasutus kavatseb arvesse võtta” ning et „[s]ellised juhtumid on näiteks kriminaalmenetlused ning mitmed haldusmenetlused ühenduse pädevusse kuuluvates valdkondades, nt komisjoni uurimis- ja dumpinguvaldkonnas või asutamislepingu rikkumise menetlused vastavalt EÜ artiklile 226”.

95 – Pärast Lissaboni lepingu jõustumist ELTL artikli 288 teine lõik.

96 – Menetlus on erinev, kui meede kehtestati liikmesriigi taotluse alusel. Sel juhul peab liikmesriik määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 2 kohaselt esitama oma taotluse samaaegselt komisjonile, teistele liikmesriikidele ja asjaomastele piirkondlikele nõuandekomisjonidele, kes võivad esitada oma kirjalikud märkused komisjonile viie tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest.

esitada märkusi ebaproportsionaalselt edasi erakorraliste meetmete võtmise ning need meetmed kaotaksid kogu oma mõtte. Nende meetmete mõte on täpsemalt see, et need võetakse kiiresti ja asjatu viivitusega, tagades nii nende tõhususe.⁹⁷

146. Sellest tulenevalt leian ma, et määrus nr 530/2008 ei riku võistlevuse põhimõtet liikmesriikide suhtes.

ii) Võistlevuse põhimõtte järgimine teiste huvitatud isikute suhtes

147. Võistlevuse põhimõtte järgimise osas teiste huvitatud isikute suhtes, kellele

⁹⁷ – Küsimuse osas, kas võistlevuse põhimõte rikub määruse nr 2371/2002 artiklit 7, vt käesoleva ettepaneku punkt 153 jj.

viidatakse määruse nr 530/2008 artiklis 3, tuleb rõhutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt kohaldatakse võistlevuse põhimõtet kõikides menetlustes, milles ühenduse institutsioon võib vastu võtta otsuse, mis märgatavalt riivab teatud isikute huve.⁹⁸ Lisaks tuleb siinkohal uuesti rõhutada, et nagu käesoleva ettepaneku punktis 144 märgitud, on komisjoni määrus üldjuhul üldkohaldatav õigusakt. Olenevalt selle sisust võib kõnealune akt olla ka üksikakt, kui on tõendatud, et faktiliselt on tegemist otsusega või otsuste kogumiga, mis puudutab isikuid otseselt ja isiklikult.⁹⁹ Käesolevas kohtuasjas ei ole isikliku puutumuse kriteerium minu arvates täidetud, kuna määruse nr 530/2008 artikkel 3 on suunatud üldiselt kõigile ühenduse ettevõtjatele, kes võiksid harilikku tuuni lossida, kasvatamiseks ja nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida.¹⁰⁰ Seega ei saa määrust nr 530/2008 pidada otsuseks, vaid vastupidi üldkohaldatavaks õigusaktiks,

⁹⁸ – Vt nt 10. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-315/99 P: *Ismieri Europa vs. kontrollikoda* (EKL 2001, lk I-5281, punkt 28); 2. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-89/08 P: komisjon vs. *Iirimaa jt* (EKL 2009, lk I-11245, punkt 50) ja 17. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-197/09 RX-II: uuesti läbivaatamine *M vs. EMEA* (EKL 2009, lk I-12033, punkt 41).

⁹⁹ – Vt 15. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 25/62: *Plaumann vs. komisjon* (EKL 1963, lk 197), kus Euroopa Kohus otsustas, et „teised isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, saavad väita, et see puudutab neid isiklikult ainult siis, kui see mõjutab neid mingi neile omase tunnuse või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga“.

¹⁰⁰ – *Esimese Astme Kohus* (nüüd Üldkohus) kinnitas seda seoses seinerite Itaalia omanikega oma 30. novembri 2009. aasta määruses liidetud kohtuasjades T-313/08–T-318/08 ja T-320/08–T-328/08: *Veromar di Tudisco Alfio & Salvatore jt vs. komisjon* (EKL 2009, lk II-228), millelga ta jättis vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata nende laevaomanike tühistamishagid määruse nr 530/2008 peale, kuna see määrus ei puudutanud neid isiklikult. *Esimese Astme Kohus* rõhutas oma põhjenduses (punkt 45), et määrus nr 530/2008 on üldkohaldatav õigusakt.

mille raames ei pea komisjon tagama huvitatud isikutele määruse artikli 3 alusel õigust esitada märkusi.

erakorraliste meetmete võtmise, mis tuleb võtta kiiresti ja õigeaegselt, et tagada nende tõhusus.

148. Siiski tuleb lisada, et kohtupraktikast nähtub, et isegi kui määrus puudutab huvitatud isikuid otseselt ja isiklikult ja kui viimased võivad akti EÜ artikli 230 neljanda lõigu¹⁰¹ alusel vaidlustada, ei anna see artikkel iseenesest isikutele automaatselt õigust esitada märkusi enne selle akti vastuvõtmist.¹⁰²

150. Sellest tulenevalt olen ma seisukohal, et määrus nr 530/2008 ei riku võistlevuse põhimõtet teiste huvitatud isikute puhul, kellele viidatakse määruse nr 530/2008 artiklis 3.

2. Kas määruse nr 2371/2002 artikkel 7 rikkub tõhusa kohtuliku kaitse ja võistlevuse põhimõtet?

149. Lisaks tuleb samuti rõhutada – nagu käesoleva ettepaneku punktis 145 –, et iga huvitatud isiku võimalus esitada märkusi lükkaks ebaproportsionaalselt edasi määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel

151. Minu hinnangul ei riku määruse nr 2371/2002 artikkel 7 tõhusa kohtuliku kaitse ega võistlevuse põhimõtet.

a) Tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte oletatav rikkumine

101 – Pärast Lissaboni lepingu jõustumist ETLT artikli 263 neljas lõik. Lisagem, et hagi esitamise õiguse tingimusi on ETLT artikli 263 neljanda lõiguga osaliselt muudetud ning et füüsilised ja juriidilised isikud võivad lisaks neile adresseeritud või neid otseselt ja isiklikult puudutavatele aktidele vaidlustada ka neid otseselt puudutavaid sätteid, mis ei eelda rakendusmeetmete võtmist. Isikute hagi esitamise õigusega seotud küsimuste osas ühise kalanduspoliitika raames (enne Lissaboni lepingu jõustumist) vt nt eespool 19. jootaluses märkuses viidatud Markus, T., lk 251 jj.

102 – Vt nt 14. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-104/97 P: Atlanta vs. Euroopa Ühendus (EKL 1999, lk I-6983, punkt 35).

152. Tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte rikkumise küsimuse osas viitan ma oma argumentidele käesoleva ettepaneku punktides 141 ja 142. Nendes punktides toodud põhjustel ei riku määruse nr 2371/2002

artikkel 7 minu hinnangul tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet.

vee-elusressursside säilimiseks erakorraliste meetmete võtmise menetlust ning vähendaks märkimisväärselt nende meetmete tõhusust.

b) Võistlevuse põhimõtte oletatav rikkumine

153. Samamoodi leian ma, et määruse nr 2371/2002 artikkel 7 ei riku võistlevuse põhimõtet ega huvitatud isikute ja liikmesriikide õigust esitada märkusi.

155. Määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 kohaselt võib komisjon võtta vee-elusressursside säilimiseks erakorralised meetmed kas liikmesriigi põhjendatud taotluse alusel või omal algatusel. Määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 2 kohaselt esitab liikmesriik taotluse samaaegselt komisjonile, teistele liikmesriikidele ja asjaomastele piirkondlikele nõuandekomisjonidele. Need võivad esitada oma kirjalikud märkused komisjonile viie tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest.

154. Teiste huvitatud isikute (füüsilised ja juriidilised isikud) õiguse osas esitada märkusi viitan ma käesoleva ettepaneku punktidele 145 ja 149. Kui igal huvitatud isikul (füüsilised ja juriidilised isikud) oleks õigus esitada märkusi erakorraliste meetmete võtmise menetluses, pikendaks see ebaoproportsionaalselt

156. Kui erakorraliste meetmete võtmise taotluse on esitanud üks liikmesriikidest, võivad seega teised liikmesriigid esitada määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 2 alusel kirjalikud märkused. Seevastu juhul, kui komisjon võtab erakorralised meetmed omal algatusel, ei saa liikmesriigid kirjalikke märkusi esitada. Niisugune kord võib esmapilgul näida küll

vastuoluline, kuid asjaolu, et liikmesriigid ei saa märkusi esitada, kui komisjon võtab erakorralised meetmed omal algatusel, ei riku minu hinnangul nende õigust oma arvamust avaldada.

G. Kümnes küsimus

157. Tuleb arvesse võtta asjaolu, et juhul kui liikmesriik teeb ettepaneku võtta erakorralised meetmed, ei ole komisjon ilmselgelt tuvastanud vajadust selliste meetmete võtmiseks, mistõttu võivad teiste liikmesriikide seisukohad olla talle tarvilikud objektiivse arvamuse kujundamiseks ning väldivad samal ajal seda, et mõni liikmesriik kuritarvitab võimalust teha ettepanek erakorraliste meetmete võtmiseks. Olukord on siiski teistsugune, kui erakorralised meetmed võetakse komisjoni algatusel. Sel juhul on vajadus võtta meede nii ilme, et komisjon, kes tema valduses olevate andmete alusel võib erakorralised meetmed võtta, on selle juba tuvastanud.

159. Kümnes eelotsuse küsimus on esitatud üksnes teise võimalusena ning Euroopa Kohus ei pea sellele seega vastama, kui ta tühistab määruse nr 530/2008; siiski vastan ma allpool sellele küsimusele juhuks, kui Euroopa Kohus ei peaks seda määrust tühistama.

160. Kümnenenda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas juhul, kui Euroopa Kohus peaks tuvastama, et määrus nr 530/2008 on kehtiv, tuleb selle määruse artikli 3 lõiget 1 tõlgendada nii, et see keelab ühenduse ettevõtjatel ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida harilikku tuuni, mille on Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püüdnud kolmandate riikide lipu all sõitvad seinerid.

158. Sellest tulenevalt olen ma seisukohal, et määruse nr 2371/2002 artikkel 7 ei riku kuidagi võistlevuse põhimõtet.

161. Minu hinnangul tuleb sellele küsimusele vastata jaatavalt.

162. Esiteks kinnitab seda tõlgendust määruse nr 530/2008 artikli 3 lõike 1 sõnastus, milles räägitakse üldiselt „seineritest”, kuid mitte sõnaselgelt Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatest laevadest. See artikkel sõnastati seega teadlikult teisiti kui määruse artikli 1 lõige 1, milles määrusega hõlmatud liikmesriigid on sõnaselgelt nimetatud. Määruse nr 530/2008 artikli 3 lõige 1 kinnitab seega selgelt, et see puudutab mitte üksnes viidatud liikmesriikide laevu, vaid *kõiki* laevu.

164. Peale selle kinnitas komisjon samuti, et määruse nr 530/2008 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see puudutab keeldu lossida tuuni, mis on püütud mis tahes riigi seineritega peale Hispaania.

163. Teiseks viib sellisele tulemusele ka kõnealuse artikli süstemaatiline tõlgendamine. Erinevalt määruse nr 530/2008 artikli 3 lõikest 1, mis on sõnastatud üldiselt, puudutab lõige 2 sõnaselgelt vaid ühte liikmesriiki, Hispaaniat. Määruse süstemaatilise tõlgendamise abil saab seega järeldada, et komisjon – kui ta soovis, et artikli 3 lõige 1 puudutaks vaid teatavaid liikmesriike – selgitas seda sõnaselgelt selle määruse tekstis.

165. Seega tuleb minu arvates vastata kümnendale eelotsuse küsimusele, et määruse nr 530/2008 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see keelab ühenduse ettevõtjatel ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida harilikku tuuni, mille on Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püüdnud kolmandate riikide lipu all sõitvad seinerid.

VII. Ettepanek

166. Kõiki neid kaalutlusi arvesse võttes teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Prim'Awla tal-Qorti Civili (Malta Vabariik) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Komisjoni 12. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 530/2008 – millega kehtestatakse erakorralised meetmed Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahe-meres harilikku tuuni püüdvate seinerite suhtes – õigusliku aluse ja põhjenduste sobivuse analüüsimisel ei ilmnenu mingeid asjaolusid, mis võiksid selle määruse kehtivust mõjutada.
2. Määrus nr 530/2008 ei riku selliste ettevõtjate õiguspärasest ootusest nagu põhikoh- tuasja hageja.
3. Määruse nr 530/2008 artikkel 3 on proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tõt- tu kehtetu.
4. Määruse nr 530/2008 artiklid 1 ja 2 on kehtetud, kuna need rikuvad riikkondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet EÜ artikli 12 tähenduses.
5. Määrus nr 530/2008 ja määruse nr 2371/2002 artikkel 7 ei riku tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet ega võistlevuse põhimõtet.